

DÁTUM

I/112.

» S MOST A DOLOGRA «

ÁRA: 4,80 Ft

Mi ez „elvtársak”? Beismerő vallomás?

(Cikkünk az 5. oldalon)

Végleg köszönjünk le a kápó-szerepről!

A német menekültek ügyében hetek óta tartó tipródás korszakának utolsó öt percében a tévé jóvoltából még borzonghattunk és röstelkedtünk egyet a zugligeti tábor WC ellátottságán. E nem is balkáni, de bengáliai viszonyokat bemutató képsorokat követően a dramaturgia szabályai szerint megjelent a képernyőn a Hét című műsor elején felkonferált magyar külügyminiszter — mit ad Isten, éppen jókor ért oda — és bejelentendőivel igyekezett látványosan föloldani a nézők szorongó zavarodottságát. Bejelentette, hogy a „kiléptető szerveink” által mozgásszabadságuktól megfosztott, hazánkban várakozó németek, voltaképpen külföldi vendégeink, ideiglenesen élhetnek azzal az egyszerű jogokkal, hogy útvállalással rendelkezzenek az utvonalon hagyják el országunkat, amelyen nekik jölesik, feltéve, hogy a kilépés irányaként általuk választott szomszédunk beengedi őket.

Vajon miért kellett ehhez az egyszerű lépéshez főként a vendégekkel, de részben a vendéglátókkal is ekkora úlválrájá járni? Nem volt ugyanis egészen példa nélkül álló az ilyesféle gyakorlat az államszocializmus országai között eddig sem, hiszen Jugoszlávia már sok éve imigyen hunyt szemet a területéről, történetesen a szlovén—osztrák határon, ausztriai tranzitúton hazatérni szándékozó csehszlovák állampolgárok esetleges rejtéit szándékai felett.

Lett legyen ugyan sziklaszilárd a nevezetes berlini fal, kőből van az csak, holt anyagból. Kell még bele cementnek-maltnak sok-sok fiatal német népi rendőr is, nehogy áteresztő legyen a nyugatról beszökdöső diverzánok-, belnémet márkasibolók és kenyérfelvásárlók számára, hiszen televízióink 1961-es híradásai és kommentárjai szerint ezek ellen kellett azt a falat felhúzni akkoriban. A fal, a „Mauer” azonban — ha csak drótkerítés képében is — folyondárként kúszott végig Közép-Európán, s ma sem korlátozódik köveivel és élő, fegyverekbe kapaszkodó láncszemeivel Berlinre, hanem ott kanyarog a Keleti-tengertől Köpcsényig és tegnapig-máig még tovább is tekeredett, egészen a magyarországi Vendvidékig. Így az Elba-Odera közénél tágasabb sétaudvar kínálkozhatott a fal „védelme” mellett tizenhétmillió németnek. Persze a táboron belüli mozgathatóság és a kölcsönös „felügyelet” kijárat más népek fiainak és leányainak is, amolyan, KGST-n belül megszokott paritás szerint, s jól lehet a Friedrich-stasse-i állépőnél a keletnémet egyenruhások hátborzongatóan és retinaleválasztóan meredtek bele a szemünkbe — néha hosszú percekig is — így a magyar „félnek” sem lehetett kifogása foglári munkájuk színvonalá ellen, azért mégis megállapítható, hogy a kelet-berlini hatalomnak nagyobb szüksége volt a mi határfőreink vigyázó szemére, mint fordítva, s így vissza-örkődésükkel bizony nem fizették ki arányosan Magyarországot. Egy magán-rendészeti kft. ilyen rossz paritású üzletbe nem ment volna úgy bele, mint a magyar kor-

mány az inkriminált 1969-es egyezmény során, hanem a többlet-örkődésért benyújtotta volna a külön számlát...

Hagyjuk azonban az iróniát. A magyar kormány külügyminisztere ideiglenességet emleget a szabad távozással kapcsolatban. Ha tagadólág is — tehát abban a formában, hogy biztosan nem csupán 24 óra az ideiglenesség tartama — de a huszonnégy órányi terminust is kiejtette a száján. Vajon nem aggodalmaskodott, hogy ettől a megfogalmazástól újra tumultuózus jelenetek támadhatnak az államhatáron? Pedig elkel az efféle akár aggodalmas óvatosság, ugyanis a közvélemény és különösen a határtérségben élők és tevékenykedők vélhetően megelégtették a politika tehetetlensége miatt kialakuló, emberéleteket és civilizált közállapotokat egyaránt fenyegető tumultuózus jeleneteket.

A külügyminiszter bizonytalan időtávú ideiglenességet hangoztató megnyilvánulását remélhetőleg nem valamiféle keletnémet megtorlástól, fenyegetéstől vagy zsarolástól való félelem indokolta! Meglehet, hogy inkább biznia kellene a szövetségeseinkben s nem szabadna feltételeznie e szövetségeseiről, hogy haragjában falvakat megfuttatnak és folyamatokat elvezetgetők szemöldök-összevonó gyűrűjéhez kíván csatlakozni?

Nem, ne legyen a külföldiek szabad kilépése az országunkból csupán ideiglenes! Ha szubtilisabb érveket nem is, de egy egyszerű „üzleti tény” keletnémet barátaink mindenképpen megérthetnek és respektálhatnak. Nevezetesen azt a tényt, hogy a magyar határrendészetnek — még ha a politika szellemiség ne-adj-Isten lényegében nem is változnak meg — többé nem érdeke az egymás polgárainak kölcsönös, táborkerítés menti őrzése, mert a magyar állampolgárokon többé még annyi őriznivaló sem akad, mint eddig. Ezért szépen megköszönve az eddigi alkalmaztatást, a magyar adófizető pénzén fenntartott határőrizeti és határelőőrző szervek ezután ne tartsanak igényt semmiféle, németekre vadászgatást jelentő, a keletnémet népi rendőrség melletti segédcsapati szolgálatra, semmiféle kápói mellékfoglalkoztatásra!

Az útlevelel kiadásával az azt kibocsátó ország az érintett polgárát „kiengedi” a saját országterületéről, saját szuverén döntéseinek hatóköréből. Aligha követelheti meg a polgárát vendégül látó, idegen országtól, hogy az vendégeit perzekutor módján üldözze, utána hajtóvadászatot rendezzen és megakadályozza e polgárok bármely, ehhez hozzájáruló harmadik országba való távozását, hiszen ez kizárólag az utazó és a szóban forgó harmadik ország ügye.

Az érvényes emberjogi és nemzetközi jogi normák alapján ne ideiglenesen, hanem véglegesen utasítsuk el a kéretlen, ránk tukmált kápószerepet!

Kolozi Béla

„KETTEVÁLT VÖRÖSTENGER”

Magyarország mégis rés, nem bástya?!

A nyugatnémet napilapok címcimoldalait a magyar kormány nagylelkű döntése utáni helyzetről szóló tudósítások töltik be. Idézik a nyugatnémet kormány nyilatkozatát: az NSZK kabinete sohasem fogja elfelejteni Magyarországnak, amit most saját felelősségére tett a menekülttáborokban hetekig összezsúfolódott németekért.

A szociáldemokrata (SPD) Hamburger Morgenpost „Hála Magyarországnak” címmel rámutat: végre fellélegezhetünk, de éppúgy remélni lehet, hogy végetér Magyarországnak a német—német problémával való súlyos megterhelése is. Ebben az országban a hatóságok és az állampolgárok szinte hihetetlen türelmet és megértést tanúsítottak. Nekünk ezért az önzetlen segítségért Magyarországot nem megjutalmaznunk kell, az NSZK segíteni tartozik annak a Magyarországnak, amely épp most szabadul meg bürokratikus nyűgeitől.

A Die Welt vezércikkében rámutat: a magyar lépést nem

lehet eléggé méltányolni, mert a magyar politikai vezetésnek forradalmi reformpolitikájának védelme közben a varsói szerződésbeli ortodox erők bírálatait is el kell hártania. A jövőben mindent meg kell tennünk azért, hogy Magyarország a demokrácia felé vezető útról ne sodródjon gazdasági okokból.

Az NSZK tévé- és rádióállomásai jelentették: az utóbbi napokban lényegesen megromlott Erich Honecker NDK-beli párt és állami vezető egészségi állapota. Az idős politikust csak most tájékoztatták teljes mélységében a menekültáradatról. Ez is lehangelő hatást gyakorolt rá. Másfelől a Politikai Bizottságban erősödik a vele szembeni bírálat, mert állítólag helytelenül mérte fel a kivonulási mozgalom jelentőségét és mértékét. Sőt makacsságával csak fokozta a problémát.

„Magyarország megnyitotta a gátat Kelet és Nyugat között” — kezdte helyszíni jelentését a

BBC-tudósítója a magyar—osztrák határról.

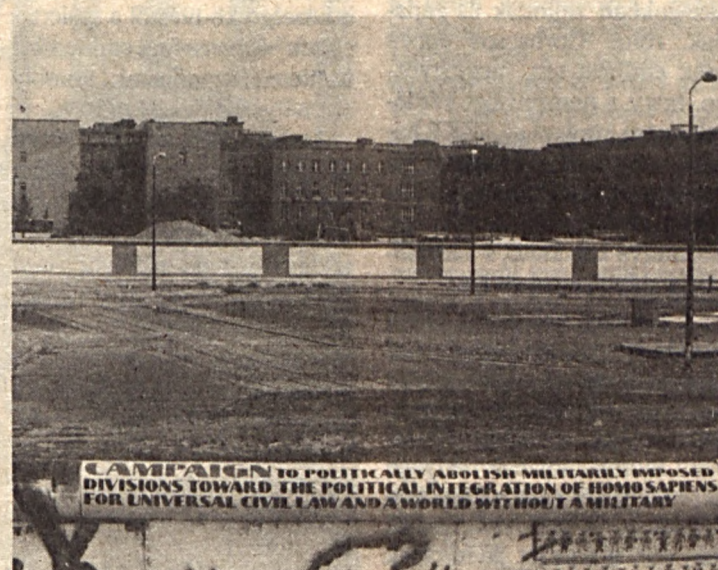
„Csaknem oly csodaszerűen, mint a Vörös-tenger kettéválása, eltűnt a határ Magyarország és Ausztria között minden keletnémet útlevelel tulajdonosa előtt. Amikor éjfél ütött az óra, megadta a jelt olyan tömeges kivonulásra, amilyent nem láttak Kelet-Európában a berlini fal felépítése óta” — kezdte jelentését a The Independent budapesti tudósítója.

A brit lapok jellemző elsődleges főcímei: „Keletnémetek özönlének Nyugatra — Magyarország megnyitja a határt a legnagyobb legális exodus előtt” (The Guardian), „Konvoj a szabadság felé” (Daily Mail) „Hétezren úton a szabadságba” (The Daily Telegraph), „A magyarok megnyitják a határt nyugat felé” (The Times), „A nagy német exodus” (Daily Express).

A szigetország rendkívül melegen méltatja a magyar kormány döntését. Kiemelik, hogy az NSZK vezető politikussai „soha el nem felejthető humanitárius tettnek”, az NDK hatóságai pedig „szerződészségesnek” minősítették a magyar határok megnyitását az NDK-állampolgárok előtt.

„Magyarországi rés a berlini falon” „A magyarok megnyitják a határt az NDK menekültek előtt” — ilyen címekekkel számolnak be a lengyel napilapok. Valamennyi kommentár nélkül, részletesen ismerteti a kormánynyilatkozatot és Horn Gyula külügyminiszter televíziós interjúját.

folytatás a 8. oldalon

Kampány azért, hogy politikai úton szüntessék meg az erőszakosan létrehozott válaszfalakat, annak érdekében, hogy az emberi nem közösen lépjen fel az emberi jogokért, és a fegyvermentes világot.

Hadi iparkodás

Mire használható egy leszerelésre szánt interkontinentális ballisztikus rakéta? Halált osztó atomtöltetétől megfosztva legfeljebb ócskavasnak, amelyet helyszíni ellenőrök felügyelete mellett szétdarabolnak. Esetleg fellőnek, hogy a légrétegben kiegészítő megsemmisítő süllyön. Most azonban amerikai és szovjet tudósok új elgondolásokat vetettek fel a szicíliai Ericében, ahol évről évre atomtudósok találkozója rendezik a békéért.

Antonio Zichichi olasz fizikus kezdeményezte ezeket az összejöveteleket, amelynek az Ettore Majoranáról elnevezett kutatóközpont ad otthont. „A szembenállás, a hidegháború éveiben fő igyekezetünk az volt, hogy a világ, s főként a két nagyhatalom leginkább felelősséget érző tudósait egy asztalhoz ültesse rábresszük a kormányokat, a döntéshozó politikusokat, milyen borzalmakkal járna egy atomháború” — mondja Zichichi professzor. Az Ericébe találkozókon születnek azok a jelentések, amelyeken megismertették a közvéleménnyel a nukleáris térfogalmat, tudományos számításokkal vetítették előre az atomarzenál bevetésének várható következményeit Földünk élővilágára és természeti viszonyaira. Teller Ede és Jevgenij Velihov akadémikus itt Ericében közös megállapításra jutott: a tudomány felelőssége oszthatatlan.

„Mára eljutottunk odáig, hogy a középhatósugarú raké-

tákat felszámolják, az atomfegyvertárak túlnyomó része azonban még érintetlen, noha a leszerelés elvi alapkérdéseiben létrejött az egyetértés. Az atomtudósoknak, ma úgy érezzük, ismét egy lépéssel előbb kell járniuk, mint a politikának. Ezért idén, kilencedik találkozókon, azt a célt tűztük magunk elé, hogy technikai megoldásokat kínáljunk a leszereléshez” — folytatja Zichichi. „Tehát azt, hogy olyan eljárásokat dolgozzunk ki, amelyek — miközben gyorsítják a leszerelést — társadalmilag és tudományosan hasznos feladatokat oldanak meg a fegyverek megsemmisítésével. Ezek az eszközök óriási műszaki tudást és képességeket hordoznak. Oktalanság lenne pusztán ócskavasnak nyilvánítani őket.” Nos, az elgondolás megnyerte mind a szovjet, mind az amerikai tudósokat. Nagy nevek gyűltek össze Ericében: a kaliforniai Livermore laboratórium igazgatóhelyettese, William Zagotta vezette az amerikai, Velihov (Gorbacsov legfőbb tudományos tanácsadója) a szovjet küldöttséget. Eljött (ezúttal először) egy kínai küldöttség is a Kínai Tudományos Akadémia elnökének vezetésével.

A szovjet tudósok ismertettek például egy eljárást, amellyel a rakéták kilövőllő lángsugarából hatalmas energiájú (1 milliárd wattos) elektromágneses hullámok gerjeszthetők. Ezekkel a földrengések, földrengések jobb megértésé-

re. Egy másik javaslat szerint a leszerelendő interkontinentális rakétákkal a Föld környezeti állapotát átfogóan ellenőrző és megfigyelő műszerhálózatot juttathatnak az űrbe. Az ózonréteg hiányában az üvegházhatás, a savas esők, időjárási rendellenességek mind-mind megfigyelés alá kerülhetnek. Meg érdekesebb talán az az ötlet, hogy a rakétákat aktív környezetvédelmi beavatkozásra használják fel: vegyi anyagok feljuttatásával a magas légkörbe megkísérlelhető esetleg az ózonlyuk befoltozása.

No, és mi legyen az atomtöltetekkel? — az eddigi megállapodások nem írják elő megsemmisítésüket, csak ellenőrzött raktározásukat. Itt a leszerelési megállapodásokhoz új ellenőrzési módszerekre is szükség lenne, olyanokra, amelyek mindkét felet megnyugtatják, ugyanakkor nem engednek betekintést bizonyos feltételek között titkokba, vagyis nem igénylik az atomfegyver szétszerelését. Éppen ezért lehet igen nagy jelentősége a szovjet-amerikai tárgyalások még nyitott kérdéseinek megoldásához annak az Ericében ismertett ellenőrzési módszernek, amely lehetővé tenné az atomtöltetek kimutatását szétszerelésük nélkül. Zichichi felajánlotta: az ericei kutató speciális laboratóriumot létesít a módszer kipróbálására és teljes kidolgozására.

Kétségkívül a leglátványosabb elgondolás az Ericében elhangzottak között az ózonlyuk befoltozása. „Megfigyelési adatokból most már elég áll rendelkezésre” — hangoztatta az ENSZ genfi meteorológiai világszervezetének egyik illetékese. Repülőkről, műholdak-

ról mért adattömeg bizonyítja egyértelműen: az ózonréteg megrikulását, hiányát a CFC (a hűtőgépek és szórópalackok gáza) okozza. Máris hetvennyolcvan évig romboló mennyiség jutott belőle a magas légrétegekbe. Vagyis hiába csatlakozna akár minden ország a montreali egyezményhez és küszöbölne ki 2000-ig a CFC felhasználását (az egyezmény csak 50 százalékos csökkentést ír elő egyelőre, s korántsem csatlakozott mindenki), az életet védő ózonpajzs tovább vékonyodna még évtizedekig. Itt sürgős cselekvésre van szükség.

Az amerikaiak két javaslatot álltak elő: hatalmas lézerágyúkkal megtisztítani az atmoszférát a klórgázoktól, vagy ugyanezt elérni mikrohullámokkal. Ha azután sikerült megszabadítani a felső légréteget az ózongyilkos anyagtól, meg lehet kísérteni olyan vegyi anyagok feljuttatását, amelyek elősegítik az ózonréteg újraformálását. Ezek a vegyi anyagok és hatásmechanizmusuk még pontos kidolgozásra várnak, de a feljuttatás eszközei adottak: a rakéták.

„A hadiipar termékei így használhatók fel az emberiség

érdekében békés célokra” — hangoztatta Velihov akadémikus. Nem tudományos-fantasztikus irodalomról van szó. Ericében mindenki egyetértett: ki-vitelezhető hadművelet vázolódott fel, noha a részletek még kidolgozandók. Mindenki vállalt részfeladatot: szovjetek, amerikaiak, nyugat-európaiak, kínaiak.

Talán az új „Manhattan-terv” vázlatát vetették papírra az atomtudósok? Reménykedjünk...

Magyar Péter (Róma),
MTI—Panoráma

Költöznek a madarak — költenek a szülők

avagy: a szülő is madár, ha nem, hát annak nézik...

„Itt van az ősz, itt van újra” — s a továbbiakban nem ragadnak magukkal Petőfi szép sorai... Nem én tehetek róla, de egy ideje a fáradt napsütésről, az egyébként megejtő pasztiellésről az iskola, és nem az jut eszembe, hogy „szép, mint mindig énnekem”... Amióta iskolás a nagyfiám, más dioptriát kapott ez az évszak.

Ahogy potyogni kezdenek a gesztenyék, hetekig a boltokat járom: számolok, jegyzetek, gondolkodom, mi is kell az iskolakezdéshez, azután belevágok.

A nyári levegőváltásra tekintettel (eredmény: cirka 3 cm.) bokacsilingelés ellen mindenekelőtt nadrág. Kapható, usqe 700 Ft-ért. Szegény gyerek kezei nem a kóvánt arányok szerint nőttek, így hát a tavalyi fehér ing ujjai is „összemeni”, tehát az is kell, legalább az évnitőre. Szerencse, hogy ha úttörők már nem is biztos, de Úttörő- és Ezeresterbolt van Pécsen, merthogy más boltban a kóvánt méretben fehér ing nem kapható (megjegyzés: bármely méret kívánható...) Az utánajárás viszont megéri: ez már csak 200 Ft, s ugyan mi az a cipőre költött 900-hoz képest, nem igaz?

Jöhetnek hát az apróságok, gondolhatnánk, hogy aprópenzért, de mégsem gondolhatjuk! Vonalzó 35-ért, radír 20-ért, na és ehhez hason-

lók, hasonló árakon, s hogy mindezt legyen hova tenni, táská 800-ért.

Elméleti oktatás gyanánt a papírboltban majd szó szerint a fejünkbe verik, hogy bekötőpapírt és körzőt nem szeptemberben kell keresni... (Mi tévő legyen az ember, ha augusztusban az árát kellett megkeresni?)

Nem, nem értelemkedünk a regulázáson, hiszen minden „renitenskedő” csak örülhet, hogy ha körzőt meg bekötőpapírt nem is, de fél óra sorbanállás után helyet kap a boltban.

A tortúra levélhullásig tart. Fehér zokniért piackutatást kell folytatni, őzsi dzseki hál' Istennek, bőven van — már 1500-ért —, persze, nem tetszik a gyerekeknek. Lehet, hogy nem tudja, hogy ebben az ármagasságban nem tizlés dolga?

Vigasztalásul: a végjáték már otthonról intézhető: (egy levegővel nehezen sorolható, de megkísérlem) osztálypénz, kirándulási költségek, különóradíj, ebédbefizetés, könyvek stb. Itt már „csak” fizetni kell, a többit a gyerek intézi.

Nem is tudom, mi lenne, ha az oktatás nem volna ingyenes, vagy ha annak idején engem is sikerült volna meggyőzni a háromgyerekes családmódelldíjazás voltáról.

TE.

Gorbacsov visszatérte után

A legeslegfelsőbb tanács

Véget ért a nyár a szovjet politikai életben — visszatért szabadságáról az SZKP KB főtitkára, a Legfelsőbb Tanács elnöke. Ezzel egycsapásra megszűnnek azok a szinte „rituális” találgatások is, amelyek minden szeptember elején Mihail Gorbacsov hollétével, hogylétevel függtek-függnek össze.

Nem tudni, mennyi időt tölthetett a szovjet vezető pihenéssel, mert uborkaszazon az idén nyáron igazán nem volt a Szovjetunióban. Augusztus elején fejeződött be az új Legfelsőbb Tanács ülészaka, de az élet utána is zajlott. A föderáció több sarkában is címlapokra kívánczó — olykor tragikus, véres — események történtek, amelyek aligha segíthették elő Gorbacsov nyugodt nyaralását.

A válságos, nemhogy javuló, de több szempontból egyenesen tovább romló helyzetről szólt Gorbacsov szombat esti televíziós beszédében, amelyvel a nyilvánosság számára is jelezte: visszatért a munkához.

Már az is egyfajta hagyomány, hogy a főtitkár valamilyen nagy horderejű eseményre teszi emlékeztetést. Két évvel ezelőtt az azóta nemzetközi bestsellerré lett könyvének megjelenése volt a szenzáció, tavaly a krasznnojarszki utazás. Ez utóbbit követte az a kb-ülés, majd parlamenti ülés, amely a párt-és államélet legfelsőbb szintjén jelentős szervezeti, személyi változásokat hozott.

A mostani televíziós beszéd a jelek szerint egy széles körű igény kielégítésének hagyományá tételeként is felfogható: Gorbacsovot még a Népi Küldöttek I. Kongresszusa idején biztatták, foglalkozzon gyakrabban a televízió — s így ország és világ — nyilvánossága előtt a legégetőbb problémákkal. Elsőként, még a nyár elején a nemzetiségi politika volt tévébeszédének egyedüli témája.

Ennél átfogóbb volt a mostani beszéd, lévén hogy több súlyos témát is érintett. Bár az idei nyár és nyárutó legnagyobb érdeklődést keltő eseményei a szövetséges köztársaságokban zajlottak és zajlanak, róluk Gorbacsov éppen csak említést tett, megjegyezve, hogy a nemzetiségi kérdések egész körével az SZKP hamarosan összeülő központi bizottsága foglalkozik majd. Értésülések szerint ez az ülés egy hét múlva kezdődik, s várhatóan legalább kétnapos lesz.

A kemény, határozott hangú beszéd részletesen foglalkozott a közszükségleti cikkek piacán kialakult tarthatatlan helyzetrel, az ellátás további romlásával. Mondandójának lényege az volt, hogy nem valamilyen misztikus kincs elosztásáról van szó, a helyzet javításának kulcsa a jobb, eredményes munka lehet csak. Mintegy nyomatékosítható Gorbacsov szavait, a beszéd elhangzása után ismertette a televízió a párt politikai bizottságának azt

a döntését, amely egyes ágazati vezetők pártfegyelmi felelősségre vonását, pártbüntetését, illetve állami tisztségéből való elbocsátásának kezdeményezését tartalmazta.

Ugyancsak szigorú szavak hangzottak el az elharapódzó bünbözéssel kapcsolatban. Gorbacsov emlékeztetett arra, hogy a Legfelsőbb Tanács a nyári ülészak befejezése előtt külön foglalkozott a közrend, a közbiztonság helyzetét megszálló, a bünbözés elleni küzdelem eredményességét segíteni hivatott törvényhozói tevékenységgel.

Ezek után korántsem érdektelen, hogy moszkvai körökben a közelgő kb-üléstől a „jóléte-sültek” éppen a fent említett két területen számítanak komoly személyi változásokra is.

De Gorbacsov beszédében az is figyelemre méltó, amire ezúttal nem tért ki. Éppen két héttel beszéde előtt ismertette a televízió, majd utána az írott sajtó az SZKP KB nyilatkozatát a Baltikumban kialakult helyzetről. Bár Jegor Ligacsov pb-tag, kb-titkár egy televíziós interjúban határozottan visszautasította azokat a feltételezéseket, amelyek azt sugallták, hogy a nyilatkozat megintcsak a „konzervatívok” munkája olyankor, amikor a főtitkár-államfő távol van Moszkvától, vasárnapra újból felerősödtek az ilyen tartalmú találgatások. Azért, mert Gorbacsov nem foglalkozott a nyilatkozat köz-

zétételét követő észti, lett és litván reagálásokkal.

Az egy hét múlva sorra kerülő kb-ülés előtt a helyzet ilyen legfelsőbb szintű összefoglaló áttekintése mindenestre jelzi, hogy a pártvezetés a következő időszakban milyen irányokban jelöli ki a tennivalók fő irányait. S a plénum várhatóan sok kérdésben eligazítást ad, hiszen — mint a pb-ülésről szóló tájékoztatóból kiderült — a nemzetiségi politika régen várt napirendje mellett a testület megszabja a párt XXVIII. kongresszusára való felkészülés kezdetének fő feladatait is.

Szántó András
(Moszkva)
MTI—Panoráma

Demokráciát kell tanulni

Jelcin jelek

Az Egyesült Államoknak segítségét kell nyújtania a szovjet reform-program megmentéséhez — mondotta vasárnapi sajtótájékoztatóján New Yorkban Boris Jelcin. A radikális nézetiről ismert szovjet képviselő — aki tíznapos körutat tesz az Egyesült Államokban — rendkívül sötét képet festett a jelenlegi szovjet gazdasági helyzetről, és hangsúlyozta, hogy a Szovjetunióknak fel kell használnia az amerikai demokrácia minden kedvező tapasztalatát.

Jelcin jelezte: ezeket a problémákat fel akarja vetni magának Bush elnöknek is, bár még nem kapott választ Washingtonból, hogy létrejöhet-e találkozájuk. A politikus kifejtette, hogy szerinte országa gazdasági, pénzügyi és politikai válságban van, s rendkívüli intézkedések révén lehet csak megállítani az élet-színvonal csökkenését.

A képviselő szerint Mihail Gorbacsov népszerűsége csökkent az utóbbi időben, de vezetői posztját egyelőre nem fenyegeti közvetlen veszély. Gorbacsov elég erős ahhoz, mondta, hogy megfékezze ellenfeleit, de programjának meghirdetésekor sok problémát nem látott előre, számos hibát is elkövetett. — A Szovjetunió többé nem áltathatja magát azazal, hogy utoléri és lekörözi a Nyugatot — folytatta Jelcin, aki szerint országának fel kell használnia az amerikai demokrácia kétszáz év alatt felhalmozott tapasztalatait, és ennek alapján kell megalkotnia a szocializmus új modelljét. Rámutatott, hogy a szovjet reform-program megmentéséért az amerikai kormányzat is sokat tehet, például segítékek nyújtásával, a gazdasági együttműködés bővítésével. Konkrét lépésként javasolta, hogy az amerikai kormányzat bátorítsa a Szovjetuniót: tegye lehetővé az amerikai üzletemberek számára a közvetlen beruházásokat.

Demokratikusabb törvények

Moldavában véget ér?

Moldavában véget érnek a politikai sztrájkok, s fokozatosan mindenütt újból megindul a munka. Erről számolt be hétfői számában a Pravda. Elsőként a vasúti szállítást, a feldolgozóipar és a legfontosabb építkezések dolgozóit veszik fel ismét a munkát.

Emlékeztet, hogy az időközben elfogadott nyelvtörvények tervezete ellen mintegy három héttel ezelőtt kezdtek sztrájkot a köztársaság nem moldován anyanyelvű lakosai.

A sztrájkbizottság egyike társelnöke V. Riljakov, egyfelől osztotta a Moldvai KP KB felhívásában tükröződő aggodalmakat, másfelől azonban sajnálkozott, hogy Kisinyovban ezeknek az aggodalmaknak

nem korábban adtak ilyen nyilvánosan hangot. Eredményesen minősítette a sztrájkakciót, mert a törvények demokratikusabbak, mint amilyenek az eredeti tervezetek voltak.

A sztrájkbizottság javasolta a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának azt is, hogy politikai és jogi szakértők elemezzék, véleményezzék az elfogadott törvényeket. Mint ismeretes, ezt a követelésüket is teljesítették. A háromhetes tiltakozás mérlegét megvonva Riljakov azt nyilatkozta, hogy a sztrájkok végül is az átalakítás politikáját erősítették, megmutatták a munkásszótály kiállását a demokratikus társadalom megmentése mellett.

Valami fajta testvérháború

Nem az a szólás járja már, hogy az ellenség köztünk van, hanem hogy mi vagyunk az ellenség

Nincsen jugoszláviának nagyobb ellensége a saját népeinél, szögezhető le az egyre ziláltabb állapotba süllyedő, egykor példaképpül szolgáló szocialista országról. Elég sok rosszat elmondtak már itt a külső és belső ellenségről, igen gyakran mondogatták, hogy ellenségeink köztünk vannak, s hitte is nem is a jó honpolgár. Mostanában azonban módosul a mondás és nyugodtan mondható, hogy sem keleten, sem nyugaton, sem északon sem délen nem mondanak az országról rosszabbat, mint amilyet idebenn mondanak egymásról az ország egyes tájain.

A sztálinizmus réme, a hitlerizmus szörnye, a kapitalizmus kísértete nem ijesztette jobban a jelenlegi belgrádi szerbeket, mint a szlovének szerbellessége, s a ljubljánai szélsőségesek sem tudnak rosszabbat mondani az elmúlt idők ellenségeiről, mint a belgrádi vitapartnerikről. S hasonló viszály áll fenn szerbek—horvátok, szerbek—macedónok, szerbek—muzulmánok, és még ennél is kegyetlenebb viszály szerbek—albánok között.

Ilyen helyzetben szinte észre sem venni, hogy vannak itt még olaszok, magyarok, szlovákok, ruszinok ha egyre kisebb számban is, de azért még számottevő tömegben. A nagy jugoszláviai nemzetek között dúló kíméletlen vita már-már sokakat a második világháború alatt tapasztalt elképesztő testvérgyilkosságokra emlékezteti, amikor szerbek, illetve horvátok egész falvakban irtották ki nemzettestvéreiket, mai napig sem egészen tisztázott okok-

ból, s ilyen körülmények között nem csoda, ha igen kevés figyelem jut a kisebbségek lélekszámának drasztikus csökkenésére. A pillanatnyi, de még minden jel szerint egyre romló helyzetben kit érdekel az a körülmény, hogy a két legutóbbi népszámlálás között (1971—1981) 442 900-ról 383 700-ra csökkent a magyarok lélekszáma a Vajdaságban, 145 000-ről 108-ra a horvátoké, s hogy a szerbekén kívül kivétel nélkül minden más nemzetiségé is, ha csak a cernagoraiakat nem vesszük külön, akiket viszont sokan szerbeknek minősítenek.

Az áldatlan helyzetet sokan már valami fajta testvérháborúnak minősítik, amely, mint egyesek mondják, egyelőre csupán verbális eszközökkel folyik, de itt-ott már a gumibot is előkerül, jóllehet a tűzfegyvereket is emlegetik már. A nem szóbeli leszámolás egy legutóbbi és talán legjellegzetesebb példája zajlott le néhány héttel ezelőtt Ujbelgrádban, amikor a helyi forgalmi rendőrök gyorsajtás miatt feltartóztatták, majd gumibotot szabályosan jól elverték a Jugoszláv Kommunista Szövetség Központi Bizottsága Elnökségének szlovén tagját. Az ügybe beavatkozott a szövetségi rendőrség és a szerbiai utasította az eset kivizsgálására, de addig is egymást túlkiabálva vádolják egymást a szlovéniai és a szerbiai intézmények, legfőképpen pedig a napilapok szerkesztőségei, amelyekről egyre inkább kiderül, hogy — kevés kivétellel — nem a valót írják, hanem az igazságnak azt a nem is ritkán szándékosan eltorzított ré-

szét, amely a saját köztársaságuk politikájának megfelelő. Elég ritka az olyan mérték-tartó lap, mint a belgrádi Borba, amely megírja az események belgrádi változatát éppúgy, mint a ljubljánait, a szarajevóit, szkopjeit, zágrábit, titogradit. Tollhegyre is tűzik emiatt legfőképpen a többi belgrádi kiadóház napilapjai.

A Jugoszláv Kommunista Szövetség a legutóbbi ülésén napirendre tűzte a nemzeti széthúzás ügyét, mert már-már a teljes országbomlasztás jegyei bontakoznak ki belőle, s ülésen azonban oly nagyok voltak a nézetkülönbségek, hogy a határozatok megfogalmazását a legközelebbi összejövetelre halasztották. Az említett gumibotolás miatt azonban még kevesebb a remény, hogy egységes határozatok fognak születni. Mindezt látva nem kis gonoszkodással mondják már, hogy verik már egymást a kommunisták, amiből a derülátók azt értik ki, hogy a zágrábi horvátoknak nincs baja a belgrádi szerbrel, és a szlovénnal sem, de a szerbnek sem a többiekkel, hanem a hatalmi vákuumban egymás pozícióiért acsarkodó vezetők tüzelik egymás ellen magukat és szeretnék megnyerni maguknak a népet is. Ami, ha az acsarkodóknak sikerül, nagyon rossz lehet az országra nézve, egyben pedig még rosszabb a kisebbségekre, mert az ő ügyük egyre inkább elsikkad az országvesztés vádjával egymásra támadó nagyobb nemzetek küzdelmében.

Rosenthal Károly

Ne variáljuk

A minap kispesti szabad demokratáktól azt a javaslatot olvastam az Országos Sajtószolgálat közleményeiben, hogy az lenne célszerű, ha a munkásárség átalakulna a természeti katasztrófák következményeinek elhárítását szolgáló országos szervezetté, természetesen a mostani szervezeti felépítésének felszámolásával.

Korábban egy másik és szintén igen jószándékú indítvány úgy szölt, hogy a munkásárséget be kell tagolni a rendőrség kötelékébe.

Nem értek egyet ezekkel az elgondolásokkal. Az elemi csapások okozta bajokat a polgári védelem erőinek, valamint a katonaságnak kell leküzdenie. Ha ezek netán felkészültenek vagy nincs kellő műszaki felszerelésük, úgy azon segíteni kell, de ez más kérdés. Külön lapra tartozik az is, hogy létszámuk netán nem elegendő. Ezt föl kell mérni, és az országgyűlésnek költségvetési úton vagy más módon kell gondoskodnia a szükséges színvonalról. De akkor a valóság problémákkal kell szembenézni, nem pedig csak amúgy „mindenesetre” növelni a létszámot.

Hasonló a helyzet a másik elképzeléssel. Ha a rendőrség netalán képtelen ellátni azokat a feladatait, amelyek jogállamban reá hárulnak a bűnüldözés és a közrend fenntartása terén, akkor ezt meg kell mondani, és ezen a címen kell megtenni a szükséges intézkedéseket. De a létszámot (és a költségvetést) felemelni csak azért, mert éppen kéznél van egy más elnevezés alatt tarthatatlanná vált fegyveres erő — ez elfogadhatatlan.

Egyébként is: a munkásárség a kommunista párt magánhaderegeként jött létre, és az is maradt, bárhogyon próbálják is ma átkozmetikázni. Ezért már összetétele miatt, személyi állományának jellege miatt sem kívánatos, hogy egységei és alegységei a magyar demokrácia bármely fegyveres vagy más karhatalmi alakulatába integrálódjanak.

A munkásárséget fel kell oszlatni. Ilyen egyszerű ez.

G. Gy.

Magyar fátum Kárpátalján?

Elbúslásainkban bajaink okozójaként már-már nemzeti ismérvként emlegetjük a kóros magyar széthúzást. Van is ebben némi igazság, mégis annyiban sántít e kizáró karakterizálás, hogy szerencsésebb sorsú nemzetek is gyakran vonatkoztatják magukra ezt a népbetegséget.

Ilyen nyavalya kerülgeti az idén alakult s nemrég bejegyzett Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetséget is. A kétszáz ezer főre becsült kárpátaljai magyar lakosságot az ungi és a beregi Tiszaháton, valamint a történelmi Ugocsa megye ide-

csatolt részén (nagyszőlősi járás) és máramarosi szórványokban él. Legnagyobb számban és szinte bontatlan tömbben Beregszászban és a beregszászi járásban. Erre a helyzetre hivatkozva augusztus 20-án a Szövetség választmányának soron kívüli ülésen a beregszásziak és a környékbeliek nevében néhányan bejelentették azt a szándékukat, hogy Beregszász székhellyel, nagyjából az előbb említett területre vonatkoztatva magyar autonóm járást kívánnak létrehozni. Az első hallásra tetszetős elképzelés, mivel most realitása

is van, azonban számos veszélyt rejteget. Az SZKP most közreadott nemzetiségi platformtervezete ugyanis kimondja, hogy „Nemzetiségi járássokat, községi és nagyközségi tanácsokat kell létrehozni azokon a helyeken, ahol nagy lélekszámban élnek olyan nemzetiségi, akiknek nincs saját nemzeti területi képződményük.” Való igaz, ennek a tervezetnek az alapján a beregieket megilleti az autonóm nemzetiségi járás. Ám mi történjék azokkal a magyarokkal, akik kívül esnek az elképzelt kedvezőtlen területen? Az SZKP most közreadott nemzetiségi platformtervezete ugyanis kimondja, hogy „Nemzetiségi járássokat, községi és nagyközségi tanácsokat kell létrehozni azokon a helyeken, ahol nagy lélekszámban élnek olyan nemzetiségi, akiknek nincs saját nemzeti területi képződményük.” Való igaz, ennek a tervezetnek az alapján a beregieket megilleti az autonóm nemzetiségi járás. Ám mi történjék azokkal a magyarokkal, akik kívül esnek az elképzelt kedvezőtlen területen?

Jolytatás a 4. oldalon

És mi a katonák véleménye?

Szegeznek nekem a kérdést jártamban, keltemben, kikerülhetetlen a válasz, bár oly sokan beszélnek már, minden felhatalmazás és alap nélkül a Nép-kisebbség vagy nagyobb csoportja nevében, én is mondom a magamét. A magamét, másét, a közösséget amelyben élek és az attól eltérőt, azt ami van és aminek lennie kellene. Keresem a múltban az értéket, a megőrzendőt, a jelenbe adaptálhatót, a jövőbe vivőt. Hinnem kell abban, hogy amit teszünk, teszünk, az jó, fontos, helyes, vagy helyes irányba mozdítható. Mi a jó? — és elhiszik-e nekem, nekünk azok a milliók, akiket már annyiszor becsaptak. A mundér becsülete enged-e a kritika nyílt vállalását, a hibák vagy téveszmék feltárása sérti-e jobban a mundér becsületét, vagy azok elkövetése, eltűrése. A tömegkommunikációban, de a napi beszélgetésekben is érződik, hogy sokan félnek a visszarendeződéstől, félnek a reform megtorpanásától és sugallják, hogy (mint Kínában, mint a múltban oly sokszor szerte a világban), a hatalomhoz kötődő hadsereg realitás veszély a progresszióra. Mivel lehet eloszlatni e félelmeket? Mint a világpolitikában jól bevált bizalomteremtő intézkedések, a belpolitikában is hasznosak lehetnek. Ismerjük meg jobban egymást. Legyen a hadsereg nyitottabb, hogy a lakosság tudja, lássa, hogy hogyan élünk, mit teszünk, mire fordítjuk a nép által ránk bízott anyagi erőket, mire használjuk, hogyan neveljük fiaikat. Meg le-

het-e tenni ezt további presztizvesztés nélkül? Hisz tudjuk, hogy helyenként jelen van az önkényeskedés változatos formája a szabályozás, a hierarchikus nevelés minden ellentmondása, az együttélésből a közösség sajátos szabályozásából eredő problémák. Megvan a törekvés a szervezet belső megújítására, a demokratikus átalakításra, de vajon képes-e valaki önmagát a hajánál fogva kihúzni az örvénylő folyóból? Nem szükséges-e ehhez a „civil” társadalom ellenőrző tevékenysége. A katonai fegyelem a belső meggyőződés és a külső kényszer dialektikus egysége, amelyből igazán a belső meggyőződés az értékes az ügy számára. A belső meggyőződés, a hazafias nevelés példamutató és jó tapasztalatok alapján hosszú folyamat eredményeként jöhet létre. Ha megteremtjük annak feltételeit, hogy a fiatalok belső meggyőződésből „önként” vállalják a katonai szolgálatot, amelyet demokratikusan választott parlament, a nép többségi akaratával törvényesített keretek között folyik, minden olyan korlátozást törölve, amely a honvédelem alapvető érdekeit nem sérti, nagy lépést teszünk annak érdekében, hogy a hadsereg tényleg demokratikus legyen. Ki ne tartaná szükségesnek a haza védelmére való felkészülést. Ki ne lenne büszke rá, hogy a kiképzés befejeztével képessé vált önmaga, családja, hazája megvédésére. Ki ne ismerné el, hogy az együttélést szabályozni kell. Nagyon kevés ilyen ember lehet. Miért oly nehéz

mégis érvényt szerezni a szabályoknak? Miért büszkébb az, aki megúsza a katonaságot? Miért rohagnak annyian protekció után a behívás időszakában, vagy kérvényekkel ostromolják az illetékeseket, hogy megússzák?

Félelem a megtorlástól

Úgy gondolom, az Alkotmány és a Honvédelmi Törvény nem a népakarat jogszabályban rögzített megjelenése, így betartásához és betartatásához nem fűződik olyan belső

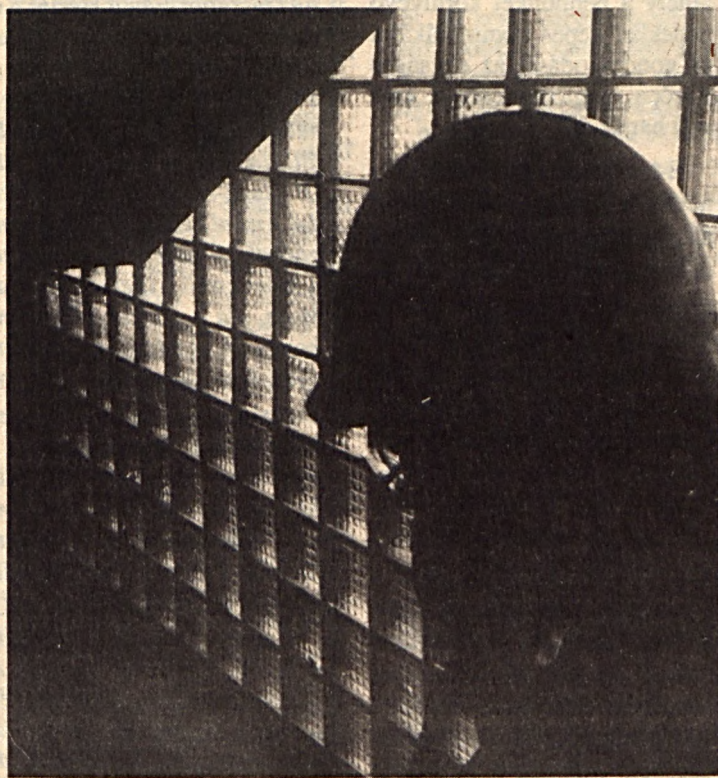
meggyőződés, amely a nehézségek önkéntes vállalását eredményezné. Marad tehát a külső kényszer, de hatékony-e? Meddig működhet a hierarchikus rendszer, amely a kényszeren alapul? Addig, ameddig hatni tud a hierarchia alsóbb fokán lévőre. Békében működik, úgy ahogy, mert a tét kicsi, „csak” a hazamenetel gyakorisága, az előmenetel, vagy kitüntetés, vagy egyszerűen a békénhagyás múlik azon, hogy feltétel és esetleg meggyőződés nélkül alávetem magamat a többségi akaratnak. Éles helyzetben azonban ezek az erők és eszkö-

zök a hierarchikus rendszerben meglévő „félelem a megtorlástól” kényszerét felváltják erősebben ható erők, félelem az elenességtől, a pánik, a saját erőmbe és eszközeimbe vetett hit hiánya, a nem fognak-e engem szükségtelenül feláldozni dilemmája, a felettesektől elszakadó önálló döntésre meg nem tanított ember döntési kényszer stresszhatása stb. Akit nem tanított meg egyedül járni és válaszghelyzetben egyedül hagynom, az teljesen kiszámíthatatlan, hogy merre indul. Ne a laktanya kerítése, hanem a saját szükségességébe vetett hit tartsa a katonát szolgálati helyén. Egyszerűen demokratizálni kell a belső viszonyokat, ehhez azonban elengedhetetlenül szükség van a társadalom demokratizálására is, amely szerves elidegeníthetetlen részeként fogadja magába katonáit is. A katoná, a tiszt is érzékeli nap mint nap a szerteágazó valóságot, nem független és nem függetleníthető a társadalom mindennapi gondjaitól, személyében a népből jött, családján és baráti körén keresztül a népből kötődik. Nekem (nekünk), éppúgy elegendem van a hivatali packázásokból, az atyáskodó pártállamból, a mindenható aparátcsíkok göggyéből, a piros telefonon (ma már csak elvétve) jövő „kérekből”, mint a civileknek. Országszerte alakultak reformkörök, bajtársi szövetség egyesületek, keresiük a keretet, a formát, a progresszív előremeneküléshez. De tesszük amit kell, párttal vagy anélkül, nekünk a törvényeket és rendelkezéseket, szabályza-

tokat kell betartanunk és betartatnunk függetlenül attól, hogy van-e véleményünk arról, és mi az. Minden katoná parancsot teljesít, az igazi katoná azonban mindig a lelkiismeret parancsát teljesíti. Mert változathat hivatást, feleséget, és lakóhelyet, pártot és hazát, de önmagammal mindig együtt kell lennem és mindenki szeret esténként bátran a tükörbe nézni. Ezért úgy gondolom, mindenki akkor tehet a legtöbbet a változásért, ha ő a maga területén mindent megtesz, amit csak megtehet, tisztességesen él és legjobb lelkiismerete szerint cselekszik, semmi olyat nem tesz másoknak amit ő maga nem szívesen venne, ha vele tennék ugyanazt. Én elnézem neked hibáidat és tévedéseidet, ezért elvárom, hogy nekem is nézzétek el hibáimat, tévedéseimet. Az lehet az egymás iránti bizalom alapja, hogy megismerem másnak a gondolatait, szándékait és tetteit, és bízom embertársaim tisztességességében. A reformot és belső demokratizálódást nekünk mindenhol magunknak kell ki-kényszeríteni, megvívni harcainkat helyi ellenfeleinkkel, egyszerre megküzdeni saját magunkkal, rossz beidegződéseinkkel.

Ehhez még fegyelmezettebb, racionálisan célratörő szakmai munkára, a nehézségek vállalására, kitartóan elvszerű végrehajtásra, erős akaratra és nem utolsó sorban a társadalom támogatására van szükség.

Lajtai Tamás főhadnagy

Tavaly szeptemberben a Sportszervezet az egykori erőszakos szervezet új hatalmi bábállapotából kievickélődni próbáló színészjű pártfőtitkár-lepke még fehérterrorral igyekezett ijesztgetni a munkásokat. Sőt, 1956-os ellenforradalmat mondott hangsúlyozottan, amerikai útján pedig kispapóleoni, gőgös fejfelvetéssel közölte; nem lesz többpártrendszer, nem lesz Nagy Imréné és társainak politikai rehabilitáció.

Mint tudjuk, mindenben tévedett — hála a magyar nemzet jelenlegi akarat-érvényesítésének. — Az októberi MSZMP pártkongresszus előtt, ahol nyilván lemondatták és lekerült a bukott politikusok panoptikumának süllyesztőjébe, még össze-vissza fecserészik és hazudozik, ahol tud.

Augusztus 31-én az MSZMP Nógrád megyei bizottságának tanácskozásán mondott szavai, akárhogy is nézzük, arogáns hazugságnak minősülnek, melyeket egy egész országnak kell hallania, olvasnia.

Először is a dacos és erőszakos — már jelzőzött — fejtetésű főtitkár a múltól szólva igen magasra értékelte a Kádár-korszakot. Fennhangon nyilatkozta, hogy az elmúlt három évtizedben bővültek az állampol-

gári jogok és tágabb lett a társadalom mozgásteret, alapvetően érvényesült a törvényesség.

Talán korához képest túl korán amnéziás lett (vagy szeretne lenni?) a pártfőtitkár vezér? Elfelejtette a korábbi évtizedek alatti március 15-i rendőri gumibotázásokat, a kommunista hatalmi ideológia ellen működő „másként gondolkodók” és ellenzékiek elleni megtorló intézkedéseket, újságjaik elkobzását, stencilező gépeik elvitelét, egyesek őrizetbe vételét, mások munkahelyről való elbocsátását? Avagy csak a tavalyi október 23-i példátlan szemtelenséggel a pesti sétáló utcának minősített Váci utcába behajtó, fenyegetően motorjait böfető, majd falanként végigvonuló rendőrsztagot?

Azután ezen a nógrádi tanácskozáson — még arra is képes volt, hogy a Kádár-rezsim dicséretét hangoztatva a gondolat szabadság batorítását is megemlítsék, mint jó pontot. Vajon melyik gondolat szabadságra gondolt? A pártállamra, amely bátran (?) fellépett minden az emberi jogokat követelő megmozdulás ellen? Netán az amnéziás „gondolat szabadságával” már nem emlékszik a FIDESZ üldözésére és tagjainak bírósági tárgyalásaira? A ma már legálisan működő, de

évtizedig Szabad Kezdeményezések Hálózata néven üldözött — részben mai SZDSZ tagokra —, az MDF el nem fogadására, és ezért saját MSZMP tagjainak az ő egyéni utasítására történt kizárására? A tavaly június 16-i belvárosi tüntetést háromszor is durván gumibotázó rendőrök rohamára, akik még könnygázt is spricceltek a fiatalok szemébe? Vagy az 1973-as filozófusok perére, melynek tagjait éppen mostanság igyekeztek megbékíteni? Avagy a filozófiának az ő katonai pályakezdésétől ilyen távol eső formájáról azt sem tudja, hogy egy európai államrendszerben ez is a gondolat szabadsághoz tartozik? Elképzelhető, hogy ebben az esetben tévedett és a Kádár-rezsim kivonta volna magát az európai gondolkodásból? Mint ahogy ezt most ő teszi felelőtlen beszédeivel? Hiszen legutóbb is közölte, hogy a Münnich Ferenc társaság pártjának természetes szövetségese. Attól tartok elsősorban pártjának vezető beosztású kormány-hivatalnokai fogják ezt kikérni tőle. Ez azonban az ő belügyéri belügyük. De, ha ennek a „természetes szövetségese” Ribánszky nevű gorilla külsejű egyénisége legutóbb a „Spiegel” hasábjain fenyegetőzött, hogy nem engedik ki a

hatalmat a kezükből, akár fegyveresen is megvédik, akkor még hányféle nagy (németül; gross) hazugság-demagógiát kell még hallanunk?

Azon a bizonyos nógrádi tanácskozáson a Kádár-rezsimet dicsérve beszélt még a kialakított közmegegyezésről, amely, mint tudjuk, csupán a felső száz ezer — halottak csontjain kialakított — közmegegyezés volt a gyilkosok hatalmával, hogy ne beszéljenek, ne halljanak, ne lássanak, amiért cserébe jobban élhetnek. A szócsevegés — ma már valóban húsba vágó — hazugsága, hogy a Kádár-rezsim felismerte a gazdasági modellváltás szükségességét, de úgy vélték a teendőket hosszabb időre is el lehet osztani, ez a hétköznapi életben egyre nyomorgatottabb magyar állampolgár arcuk köpése.

Hiszen mindnyájan tudjuk, hogy megkadályozták az új gazdasági mechanizmust, mert gyorsabban vége lett volna a pártállami diktatúrának. Ezt a véget érzi, és a múlt dicsérgető hazugságaival próbálja mentesíteni Grósz Károlyt. Feltehetőleg retorikai bravúrait már csak igen rövid ideig kényeszerülünk hallgatni.

Gyórfy László

Bámulatot, ámulatot, már-már mellveregetővé tévő hangulatot kiváltó, amit sportolónk időnként — pláne mostanában — nekünk nyújtanak. Általában ez nem így igaz, ezért is esik több szó azokról, akik úgy menetelnek az élen, ahogy azt eredményeik teszik indokolttá. Kevesen vagy sokan vannak az vitatható, az nem, hogy a közel múlt napokban csupa örömet okoztak. Talán azért is — megkockáztatom —, mert mi más téren van nekünk örömmünk, vagy örömré esélyünk?

Bámulatosak a sportolónk több okból is: Őket sem kíméli a mai magyar társadalom zűrzavarossága, még akkor sem, ha nem vesznek, vagy nem akarnak róla tudomást szerezni, mert hiszen egy-egy siker eléréséhez többszörös a lelki teher. A kudarc még tovább rontaná amúgy sem rózsás kedvünket.

Ámulatba ejtők, mert elhitték velünk: él még a magyar virtus. No meg azért: nem tesznek mást, mint ami a dolguk — s ez így milyen egyszerű —, de azt odaadón, szorgalmasan, tehetségükből fakadóan, azt egyáltalán nem elherdálva. Olyan benyomást keltenek, mintha egy problémától mentes, küzdelem nélküli, gyilkos indulatokat sem nélkülöző hazától ők távol esnének. Pedig ez nem így van.

Az utóbbi nagy siker — annak biztosan, aki végignézte és követte az eseményeket — az öttusa világbajnokságon szerzett éremzőn. Hogyan is mondta dr. Török Ferenc kapitány?! „Könnyű a szakvezető helyzete, ha van ilyen három versenyzője. Hatalmas verseny volt!”

Mint minden, — kivédhetetlenül — hat az emberre, főleg jó, és gondolkodásra is ösztökél. Most ilyenre: a politika életben van e három jó versenyzőnk? Akik az öt tusa valamelyikében is értesen helytáll?

Mert vívódní már vívódtunk eleget, volt sokszor „kard ki kard”, vívjunk meg végre gazdasági benutságunkkal, és verjük meg tussal a benne élő pü-pogyságainkat.

Lóttünk sokat nyállal, puskával, golyósóróval, ágyúval, löjjünk lóráktárainkra... s úszni nem kell oly gyorsan mint a balta — lefelé a mélytengerben, — hanem tempósan tanuljunk meg végre. Az sem baj, ha semleges vízben. Futottunk már eleget, hol ez, hol az elől, hágyuk azt a testedzésre. Na és lovagolni? Igaz mi lovas nemzet voltunk — mára csak a hírünk maradt —, de a lovaglásból átmenteni kellene: üljünk meg a lovat újra, csak a nyergel ne tegyük a nép hátára, újra.

Akik az ily intelmeket megszívlelik még befutók is lehetnek, s kaphatnak érmeket is, honi büszkeségünkkel fényesen csiszoltan, az öt tusa végeztével.

—filó—

Magyar fátum Kárpátalján?

folytatás a 3. oldalról

vezményezettség határain, s akik joggal mondhatják azt, hogy nemzeti identitásuk megőrzése az elmúlt évtizedekben lényegesen több áldozatot kívánt tőlük, mint az autonómia várományosaitól.

Tanácsokat az ottaniaknak innen nem ildomos adni. Am a végleges (s remélhetően nem végzetes) döntés előtt nem ártana mérlegelni azt, hogy a Szovjetunió leleddji létrehozott autonóm nemzeti egységei (köztársaság, terület, körzet, vidék) nem a deklarált célok szellemében működtek. Ellenkezőleg, ezek a politikai képződmények idáig túlnyomórészt az oroszosítás és az oroszosodás hatékony eszközei voltak. Igaz, ma más szelek fújnak a szabad köztársaságok szövetségének mondott birodalomban, de bizonyára nem kétséges senki előtt sem, hogy a Szovjetunióban egyelőre nincsenek a demokráciának alkotmányos garanciái. Ezek híján pedig nehéz kétségek nélkül gondolni a népkaratra alapozott népuralomra.

A másik, bölcsességre és józanságra intő példa a szomszédságból, Románia Erdély tartományából való. 1952-ben szovjet mintára „a kompakt székely magyar lakosság lakta terület” tíz rajonjából létrehozták a Magyar Autonóm Tartományt. Az ide, és csak ide koncentrált nemzeti jogok egyben azt is jelentették, hogy a román politika lassan felszámolta

a tartomány határain kívül élő magyarok politikai, társadalmi és művelődési lehetőségeit. Hivatkozván egyebek között arra is, hogy a fokozatosan gettóvá váló területen minden nemzeti-egységi kedvezmény messzemenően biztosított. 1968-ban, a román álfüggetlenség látványos esztendejében a nemzeti-egységi elkülönítés káros képződményének minősült és felszámoltatott a „kivételezett” provincia, s az eddig zavartalanul románosított egyéb magyar vidékek után itt is megindult az egyre erőszakosabbá és brutálisabbá váló kisebbség elnyomása. A tragédia napjainkban már a „csúcsrajartottság” állapotában van.

Ha valaki azt találja erre mondani, hogy a fentebb vázolt folyamat, mivel az európai politika irányával helyezkedik szembe, másutt nem ismétlődhet meg, elfogadom. De csak azért, mert bízó alkat vagyok. Csak ne feledjük el, hogy a román és szovjet homogenizálás eszméje egy tőről fakad, s nincs még annyira mögöttünk az a korszak, amikor a Szovjetunióban is az emberek új kategóriájának, a „szovjet népek” csináltak lármás propagandát.

Az előbb azt írtam, nem illik innen tanácsokat osztogatni. Nem is tanács, inkább óhaj, ami mégis kikívánkozik: ebben a felelősségteljes ügyben a kárpátaljai magyarság egyeteme, s nem valamely része hivatott dönteni. S lehetőleg higgadtan, minden körülményt mérlegelve.

Tóth István

Egy más, jobb, európaibb nemzedékért

Megalakult a „Tehetséges Ifjúságért Egyesület”

„A „Tehetséges Ifjúságért Egyesület” alapítói attól a nemes elhatározástól vezéreltetve hozzák létre társadalmi szervezetüket, hogy a felnövekvő nemzedék megfelelő tehetség-gondozásával elősegítse nemzetünk súlyos társadalmi gondjainak orvoslását és jövőbeni felvirágoztatását.

Az egyesület azt a célt tűzi ki maga elé, hogy az ifjúság nevelésével kialakítsa azt az európai szemléletű, kreatív gondolkodású, szilárd valláserkölcsi alapon álló embertípust, amely a bennünket körülvevő népekkel képes kommunikálni és gondolkodását az egységes Európa megteremtésének eszméi hatják át.”

E szavakkal kezdődik a „Tehetséges Ifjúságért Egyesület” alapszabálya, amelyet a nemes ügyért munkálkodó tagság csütörtöki gyűlésén fogadott el. Mint már arról lapunk hasábjain is beszámoltunk, az egyesület célja elérése érdekében kezdeként az egyházak által támogatott magán általános iskolán kíván beindítani Szekszárdon. Az ülésen dr. Kleininger Ottó bejelentette, hogy a Szekszárdi Városi Tanács elnökével folytatott tárgyalások eredményesnek tűnnek: a tanács ígértett tette arra, hogy segítséget nyújt az iskola elhelyezésében. Jelenleg a megfelelő

épület kiválasztása folyik. Dr. Kleininger úr nemrégiben személyesen találkozott a Szekszárdon tartózkodó Waltburga von Habsburg hercegnővel, aki komoly érdeklődést mutatott az egyesület elképzelései iránt.

Részletes leírást kért, és ígérete szerint — lehetőségeihez mérten — segíti a tervek meg-

valósulását. A taggyűlésen megválasztották az egyesület tisztségviselőit: ügyvezető elnöknek dr. Kleininger Ottó nyugalmazott főiskolai tanárt, a négytagú elnökség további három tagjává pedig Erneszt Melindát, a Pedagógiai Intézet munkatársát, Mayer Mihály segédpüspököt és dr. Pálos Mik-

lós ügyvédet. A felügyelőbizottság elnöke: Tuboly Lászlóné (városi tanács), tagjai: Tornyai Mihályné (Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt.), valamint Rácz Zoltán (PAV). Az egyesület a közeli napokban megkezdte a bírósági bejegyeztetési eljárást.

Wagner Dezső

Asszonyok a leggazdagabbak között Európában

A Fortune című amerikai gazdasági magazin legutóbbi száma szerint a világon 156 dollármilliárdos él. A névsor A-tól (Agnelli) Z-ig (Ziff-ig) tart, és — melleleg szólva — épp ez a William Bernhard Ziff a leg„szegényebb” a milliárdosok között. Az élen Brunei szultánja áll, Hasszán al-Bolkiah, 25 milliárd dollárral. Őt Szaud-Arábia királya követi: Fahd bin Abdul Aziz al Szaud 18 milliárdot mondhat a magáénak. A harmadik legnagyobb vagyon ura a Mars család, illetve annak a feje, Forrest E. Mars, aki a játékos-városban, Las Vegasban honos. A családi élelmiszeripari konszern 1988-ban 780 millió dollár nyereséget hozott.

A világ leggazdagabb asszonyát Erzsébetnek hívják, foglalkozására nézve királynő Angliában. Vagyonát 10,9 milliárdra becsülik (dollárban). Kétszer annyi ez, mint Beatrix nevű kolléganőjéé, aki Hollandiában töltte be hasonló állást, és aki 4,4 milliárdnyi vagyonával a világranglista 16. helyén áll csak.

Caj Van-lin újfiú a milliárdosok klubjában, a lista 6. helyén áll. Tajvani. Az övé a Cathay Életbiztosító Társaság részvényeinek 65, valamint a Cathay Építőipari Vállalat 60 százaléka összesen 9 milliárd dollár értékben.

Az élénk forgalmú ázsiai tőzsdéken a Caj tőkecsoportja kezében lévő részvények a leginkább keresettek közé tartoznak. Caj Van-lin különben uicai zöldségárusként kezdte Tajpehben, Tajvan fővárosában, miután úgy döntött, hogy jobb az, mint átvenni apjától szegényes paraszti gazdaságát.

Európa leggazdagabbja a két koronás hölgy után egy hollandus: Godfried Brenninkmijer. Négy milliárd dollárnyi vagyon ura, és főrésztvényese a C&A nevű ruházati üzletláncnak. A családja 150 évvel ezelőtt kezdte a tevékenységet a textilüzletben.

Asszony a leggazdagabb német is. A neve Johanna Quandt, aki családjával együtt a BMW-cég 60 százaléka birtokosa, amellyel érdekelt további száz vállalatban. Teljes vagyona 3,6 milliárd.

Amint a Der Standard című osztrák lap megjegyzi, osztrákok nem szerepelnek a dollármilliárdosok névsorában. A Dátum ezen nem állapítja, magyarok sem. Egyelőre persze, mert — zöldségárusok már nálunk is vannak...

—ggy—

Kosárbázis kíván maradni a Bázis KKK

Kaposvár, de úgy is mondhatjuk, Somogyország elsőszámú kosárlabdacsapata a Bázis KKK. Nem úgy szerepelt tavaly, mint azt eltervezték. A miérte igazából nem volt nehéz magyarázatot találni: A Somogy Megyei Állami Építőipari Vállalatnak, az együttes bázisának megszűnt az önállósága. Pécssett, az új vállalati központban pénzügyi nehézségek adódtak. Ez természetesen éreztette és még ma is érezteti hatását az egyszakosztályos sportegyesületnél.

— Úgy fest, alaposan átforgalmódik a bázis csapata — mondta Kovács Imre ügyvezető elnök, amikor az együttes jelenéről, s terveiről kértünk tőle tájékoztatást a közelgő bajnoki rajt előtt.

volt, tősgyökeres kaposvári. Stickele, Gosztonyi, Kovács Nándor, Monok Nagy István, a régi gardából valók. Továbbra is játékosunk a Csehszlovákiából korábban hozzánk került Mihalik. Nálunk játszik Vojvoda, aki korábban a Tánacsics, majd az Oroszlány játékos volt. Zalaegerszegről visszatért Kaposvárra Stettner Zsolt. Az ifjúságiaktól előbbre lép Vitári. Mihalik javasolta egy honfitársát bedobóként, így Kristinik is a mi játékosunk lett. Ezek a fiúk alkotják majd idén a csapatunkat.

— Hallhatnánk valamit a konkrét tervekről?

— A B csoport, 1—4. hely valamelyikének megszerzését

tűztük ki célul. Ezt csak úgy tudjuk elérni, ha az edző, és mi vezetők már a rajtra talpra tudjuk állítani a lelkileg összetört csapatot. Ezen fáradozunk, no meg azon, hogy a bázis KKK továbbra is szilárd bázisa legyen a somogyi kosárlabdaspornak — mondta Kovács Imre.

A csapat ma is népes szurkolótáborra is ezt várja a nem könnyű időket élő egyesülettől, ahol a jelek azt mutatják, hogy hosszú távú tervek is készültek. Ennek bizonyossága, hogy az NB I-es csapat mellett egy ifjúsági, kettő serdülő, négy úttörő és 16 minicsapat is él, tevékenykedik.

Kovács Sándor

A papírforma szerint

Az esélyesebb hazai csapatok otthontartották mindhárom bajnoki pontot a negyedik fordulóban. Arra pedig számítani lehetett, hogy a Budafok nem bír a Nagykanizsával, miképpen a Szekszárd sem régi mumusával, a Komlóval, és a gyengélkedő Keszthely sem a bizonytalan anyagi helyzete ellenére hétről hétre a várakozás felett teljesít III. Ker. TTV-vel. Két újonc

megkapta az első nagyobb „zakót”.

Eredmények: Dunaújváros — Paks 4—0, Bp. Volán — Ajka 4—0, MMTE-Törley — Nagykanizsa 2—2, Szekszárd — Komló 1—1, Keszthely — III. Ker. TTV 0—0, Sopron — Tapolca 3—1, Mohács — Dorog 1—0, Zalaegerszeg — Oroszlány 2—1.

NB II. Nyugati csoport

1. Dunaújváros	4	3	1	—	11—4	10
2. ZTE	4	3	—	—	6—5	9
3. Bp. Volán	4	2	2	—	6—1	8
4. Mohács	4	2	1	1	6—2	7
5. III. Ker. TTV	4	1	3	—	6—4	6
6. Oroszlány	4	2	—	2	6—5	6
7. Komló	4	1	3	—	5—4	6
8. Nagykanizsa	4	1	2	1	6—5	5
9. Dorog	4	1	2	1	5—5	5
10. Budafok	4	1	2	1	3—4	5
11. Paks	4	1	2	1	4—7	5
12. Ajka	4	1	1	2	4—6	4
13. Sopron	4	1	1	2	5—8	4
14. Tapolca	4	1	—	3	5—11	3
15. Szekszárd	4	—	1	3	3—6	1
16. Keszthely	4	—	1	3	3—7	1

Ma kezd a Fradi és a Vidi

Magyar műsor: **Kedd:** KEK: Ferencváros—Haka Valkeakosken (finn) Üllői u. 19 óra Vezeti: Ture (török) UEFA Kupa: Hibernia (skót)—Videoton Edinburgh, 20.30 óra. Vezeti: Crucke (belga) Szerda: BEK: Bp. Honvéd—Vojvodina, Kispeszt, Bozsik Stadion 18 óra. Vezeti: Werner (lengyel) UEFA Kupa: Dinamo Kijev (szovjet) MTK-VM, Kijev 17 óra. Vezeti: Concsev (bolgár)

A magyar labdarúgó együttesek ezen őszi bezárólag összesen 112 rajtot vettek az európai kupákban. A leglényegesebb összesítés:

Kupa	rajtok száma	hány magyar csapat indult	mérkőzések	győzelem	döntetlen	vereség
BEK	33	7	127	59	21	47
KEK	28	12	115	47	22	46
UEFA	51	11	232	106	32	94

Összesen 16 gárda lépett fel a magyar színek képviselésében 1955 óta, a legtöbb rajttal (24) az Ú. Dózsa büszkélkedhet. A lila-fehérek 9-szer léptek fel a BEK-ért, ötször a KEK-ben és tíz alkalommal az UEFA-kupáért. Az idei kiírásban rajtoló magyar együttesek hasonló mutatói:

Rajtok száma	BEK	KEK	UEFA Kupa	Összesen
Ferencváros	5	4	11	20
Bp. Honvéd	6	3	7	16
MTK-VM	3	3	2	8
Videoton	—	—	5	5

A négy együttes a következő eredménymutatóval rendelkezik abban a kupában, amelyért most is indul.

Rajt	mérkőzés	győzelem	döntetlen	vereség
Bp. Honvéd (BEK)	6	18	9	7
Ferencváros (KEK)	4	19	9	5
MTK-VM (UEFA-Kupa)	2	11	7	4
Videoton (UEFA-Kupa)	5	26	11	10

Dátum totó

Az ötödik játéknapig kellett várni a telitalálatosokra. A beérkezett szelvények között két ötszörös bukkanatunk (Jónás István, Kisdorog, Petőfi u. 31., Szabó Szilárd, Pécs, Hajdu Gy. u. 15). A nyerevényeket (egy-egy ötszáz forintos vásárlási utalvány) postázzuk. A beküldési határidő változatlanul péntek déli, a cím: Dátum Szerkesztősége, 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky utca 7. sz.

6. hét				
1.	PMSC — Újpesti Dózsa			
2.	Ferencváros — Videoton			
3.	Rába ETO — Tatabánya			
4.	Paks — Mohács			
5.	Komló — ZTE			
A beküldő neve:				
Címe:				

A puding kipróbáltatott! Önök — „kétkezi dolgozók”...?!

Nehéz szavakat találni a *gátalástalanság*, a köznapi, átlagemberek millióinak tisztánlátását is enyire *alábecsülő* megnyilvánulásra.

Mi ez „elvtársak”? Beismerő vallomás, vagy inkább újra a régi, a jól bevált szociális demagógia?

Nem kétséges egy pillanatig sem, hogy az utóbbi!

„A szervezés alatt álló Kommunista Magyarországi Pártjának” augusztus 24-i, Magyar Nemzetben megjelent közleményéről van szó, amelynek én nem a címe, hanem a második szava után tettem volna a kérdőjelet: Megalakul a Munkások (?) Marxista—Leninista Pártja, Természetesen egyetérttek a végére tett kérdőjellel is, mert remélem, hogy ez így — egy vicc...

Azt ugyanis — éppen a jól ismert, megunt és megvetett „érvelése”, nyelvezete alapján — minden épeszű magyar ember pontosan következtette, hogy ezt valójában olyan „kétkezi” gyártották, akikre ez a jelző csak azért illik, mert még ma is két kézzel, körműködésig ragaszkodnak negyven éven át megszokott, örökösnek vélt kiváltságaikhoz. Annyira, hogy e mohó és vak hatalomféltető indulat még az oly kevés értelmet is elhomályosította, amely ahhoz szükségeltetett volna: legalább azt nem illik bí-

rálni, amit éppen *ők* követtek el, idézték elő!

Mert ugyan kik duzzasztották fel — és kikkel? — azokat a bizonyos „központi” és egyéb apparátusokat, amelyeknek a csökkentése a *mostani* kormánytól olyan buzgón követelik? Kik idézték elő kitarító szivóssággal — éppen a pénz, a tőke és a piac gazdaságot szabályozó szerepének negyven éven keresztül való tagadásával — ezt a társadalmat alapjaiban megrázó, totális válságot? Kik azok akik a második világháború poklából épphogy lábraállt magyar demokráciát bimbóztatásában eltaposva, az alantós ösztönökre ható szociális demagógiával úgy szolgáltattak „igazságot”, hogy becsületes, valóban kétkezi (!) kisemberek — kiskereskedők, kisiparosok és parasztok százazereit fosztottak meg verajtékkel megszerzett értékeiktől, s tettek földönfutókká?

Még akkor is az „értékteremtő munkára”, meg a kétkezi dolgozókra hivatkoztak, a nevükben — de negyven évig a megkérdésük nélkül! — papoltak, szónokoltak, miközben a rontó baj nőtön-nőt, amelyet Önök „kétkezi elvtársak”, úgy igyekeztek mindnyájunk elől elfedni, hogy a *tajtékzózó szölamakkal* elítélt, megvetett — a polgári demokrácia, pénz, tőke-piac elvei szerint berendez-

kedett és éppen ezért gazdag! — országoktól mindnyájunk nevében (de legalábbis számlájára) felvették a dollármilliárdos kölcsönöket!

Hogy merészelnek ilyen negyven évi bűnös, átkos országlásuk után még most is a valóban kétkezi dolgozók és a közülük sarjadt, hozzájuk tartozó becsületes, mindig az egész népben-nemzetben gondolkodó értelmiség nevében beszélni? *Miben mesterkednek megint sántáni módon? Összeugrasztani a népet tanult fiaival?* Mert „értelmiségközpin-tű” nem marxista, hanem polgári, demokratikus és szabad-elvű új pártokat hoznak létre.

Komolyan gondolják, hogy negyven éve tartó szüntelen ígéreteseik után vannak akik elhiszik legújabb hitegetésüket: „az eddig alkalmazott, rosszul sikerült megoldásokkal szemben” ezután „sokkal átgondoljabban, ésszerűbben és takarékosabban kívánjuk a célokat, a szocialista társadalmi törekvéseket megvalósítani...?”

Ugyan ki zavarta és gátolta meg ebben Önöket az elmúlt négy évtized alatt, amikor korlátlanul azt teheték, amit akartak? Netán éppen az volt a baj, hogy nem volt — nem lehetett — ebben az Önök által „szocialistának” becézett kommunista diktatúrában korlátozó erő, amely a népi, nemzetrontó indulatot a bűnös tettek

helyett valóban az értékteremtő munkára irányította volna? Jelenül éppen a *valódi demokrácia működése* által, amely ellen Önök most ismét hadat üzentek!

„Magyarország a koldusok és a milliomosok országává válik”, írják, illetve fújják az ismert régi nótát. De ugyan kik a mostani „milliomosok” és kik tették — és teszik napjainkban is! — őket azokká? Úgy hiszik, nem eléggé ismert mégis az „ügyesebb elvtársak” azon mesterkedése, hogy hogyan lehet „az uram-bátyám szocializmus” politikai hatalmából a haverok kapitalizmusának gazdasági hatalmába „áthajózkodni”?

Nem feltételezhető Önökről, hogy erre gondoltak, amikor azt írták — a kétkezi dolgozók jelmezébe bújva — „ezt már nem nézhetjük tovább ölvetett kézzel”

Így aztán az ember hátán végigszalad a hideg, s olyan érzése támad, mintha mindezt már hallotta volna, valamikor 33 évvel ezelőtt, egy virágokat falkasztó, csodálatos óz tragikus fagyhalálba-fordulásakor, imígyen folytatva:

„Ült a cselekvés órája...”

Igaz egyik szervezőjük — egy 45 éves „kétkezi újságíró” — a *Mai Napban* ugyanezt egészen konkrétan, kertelés nélkül meg is fogalmazta? „Katonai hatalomátvétellel is képesek vagyunk.” — mondja

Andrej Szaharov Wallenberg után kutat

Andrej Szaharov nemzetközi hírvéleményező szovjet börtönökben és munkatáborokban Raoul Wallenberg svéd diplomata után kutat. Ismeretes, hogy Raoul Wallenberg egykoron Budapesten teljesített diplomáciai szolgálatot és ez idő alatt több ezer zsidó származású magyar állampolgár életét mentette meg. 1945. január 17-én azonban a budapesti szovjet parancsnokságra indult, majd eltűnt.

Eltűnését és további sorsát azóta is homály fedi. Több szemtanú is látta a legendás hírvéleményező szovjet munkatáborokban, ill. börtönökben.

A szovjet hivatalos szervek korábban úgy nyilatkoztak, hogy a diplomata 1947-ben egy ljubljankai börtönben szívroham következtében elhunyt. A Wallenberg család azonban mind ez ideig nem nyugodott bele a szűkszavú jelentésbe és továbbra is reménykedik abban, hogy az 1911-ben született férfi felbukkan valahol.

Szaharov professzor ez ideig mindent megtett, hogy Wallenberg nyomára akadjon, de erőfeszítéseit kevés siker koronázta. Mindössze azt sikerült kiderítenie, hogy egy Einar Marcus nevezetű svéd férfi — aki Wallenberghez hasonló tevékenységet fejtett ki Csehszlovákiában — hosszú ideig színlődött szovjet börtönökben.

Szaharov professzor elképzelhetőnek tartja, hogy a szemtanú nem Wallenberggel, hanem Marcussal találkozott. Legújabb svéd források szerint azonban a hivatalos szervek sohasem hallottak Marcusról. Így a Wallenberg rejtély továbbra is megfejtetlen maradt.

— Balázs —

de előbb azokat a mai MSZMP vezetők, akik a bűnös múlttól elhatárolták magukat, becsületsértő módon, nevükön nevezve, *szélhámosoknak* titulálták.

Ami viszont akaratlanul is beismerő vallomásként hangzik: a szocialista és a kommunista szavakat azért hagyták el „pártjuk” elnevezéséből, mert azoktól „...egy munkás ma már allergiát kap”

Ez ugyan a leghitelesebben igaz egész „programjából”,

de felmerül: e szavak és jelentésük függetlenek lennének egymástól? Aligha.

Tartok tőle, hogy ez az *allergia* eme eszmerendszer 40 éve létező társadalmi gyakorlatával kapcsolatos...

Vagyis azok a pudingok, amelyeket „elvtársak” Önök most nekünk egy *másfajta szervirozásban* feltaláltak, már igen sokszor kipróbáltattak.

Köszönjük. Nem kérünk be-lőle.

Faludi Sándor

nevű kedves olvasóinkat

A mai nap Jézus anyjának, Szűz Máriának nevénapja, Ipolyi Arnold Magyar Mythológiája szerint Magyarország védasszonyává, I. István idején saját átalakulás után vált: „egy általános, az egész emberiséget gondozó és az elenyészett nemzeti istenség helyébe egy új, amazzal megférőbb hitalak léphetett, minőt a kereszténység egyik legmagasztosb, védő, segítő, könyörülmű alakjában, a boldogságos szűzben némileg nyújthattott. Az első győzelem, melyet az új fordulat a régi felett a kupai (Koppány elleni) harcban kivív, az ő védelme és pártfogásával történik. A haldokló István, az istentől nyert koronát és királyi hatalmat, melyet a b. szűz pártfogásával viselt, neki ajánlja fel országával és népével”. Anonimus Szent Lászlóval kapcsolatban is említi Máriát, de egyházi énekekben is ott a kívánság: „Nézd örökségedet, magyar nemzetet, / akiben magadnak megtetszettél, / terjeszd oltalmadat, anyai szárnyadat, / reá, kit mindeddig védelmeztél”.

A Nap két: 6.17 órakor
nyugszik: 19.05 órakor

A Hold két: 17.42 órakor
nyugszik: 1.56 órakor

A telefondoktor új adása

Az iskolakezdés szülői feladatairól, a nyugodt tanuló-sarok kialakításáról, a napirend beosztásáról, a rendszeres táplálkozás jelentőségéről, a mozgás fontosságáról beszél a telefondoktor szeptember 11 és 17 között halható adásában. Válaszol arra a kérdésre is, hogyan erősíthetjük iskolás gyermekeink önbizalmát. A 1-172-111-es telefonszám munkanapokon 17 órától másnap reggel 8 óráig, szombaton és vasárnap egész nap hívható.

Ki a virágot szereti...

A virágüzlet kirakata előtt házaspár áll.

— Látod, — mondja az asszony zord hitvesének —, kilencszáz forint az a kis csemete. Ha az anyyi, akkor az enyém legalább négyezret ér. És nézd azt a másikat. Kettőnegyven. Ott hon ami van, legalább egy ezres. Mindig gúnyolsz a virágok miatt. Láthatod, hogy a cserebere palántákból, meg hajtásokból ezreket neveltek. — Mord hitestársának olvadni látszik ábrázatán a szigor. — Olyan is van neked — irányítja mutatóujját az üveg mögötti homály felé. — Ez nyolcszáz, a mienk akkor legalább nyolcezer. És nézd azt ott... Emberünk egyre jobban belemelegszik a virágszámantba. Hiába! Ki a virágot szereti...

czs

Dühöng a Gabriella

Újabb áldozatokat követelt a hétvégén az Egyesült Államok keleti partvidékén pusztító Gabriella hurrikán.

A nagyerejű szélvihar következtében az Új-Angliai partok mentén hárman meghaltak, hatan pedig eltűntek. A New York közelében keletkezett 3,5 méter magas szökőár felborította

tott egy hajót, amelynek 11 utasa közül egy megfulladt, egynek pedig nyoma veszett.

Vasárnap estére a Kanada felé tartó hurrikán trópusi viharra csöndesedett és az átlagos sebessége óránként 120 km alá csökkent — közölte egy meteorológiai szakértő.

A Félix nevű trópusi vihar, amely a múlt hét elején érte el a hurrikánerejét, Újfundland partjainál megszűnt. Az ideai hurrikánidőszakban, amely június 1-én kezdődött, a Gabriella negyediként, a Félix ötödikként érte el a hurrikánerejét.

— Három ingyenkonyha nyílt Taskentben, olyan egyedülálló idős emberek részére, akik nyomorúságos nyugdíjból élnek. A kezdeményező a Jótékonyági és egészség-alapítvány. A nemes célra minisztériumok, vállalatok, társadalmi szervezetek, szövetkezetek és állampolgárok is adakoztak. A „Szovplasztal” nevű szovjet—olasz vegyesvállalat például tízezer rubelt utalt át az alapítványnak. A „Promena” szövetkezet is kített magáért. Az alapítvány aktivistái a legszegényebb nyugdíjasok és rokkantak számára olyan munkalehetőségeket keresnek, amelyeket csökkent munkaképességük is elláthatnak.

(Moszkovszkie Novosztyi)

— Tudod mit? Mi tulajdonképpen összeházasodhatnánk...

ESEMÉNYNAPTÁR

21-én
17 óra Kiállítás megnyitása
19 óra Liszt Ferenc emlékhangverseny

22-én
10 óra Bortermelő és -kereskedők tanácskozása
11 óra Ökörsütés — ünnepélyes tűzgyújtás
12 óra Ökörleves tálalása
14 és 16 óra történelmi borvidék bemutatása
14 óra Borudvar megnyitása
16 óra Termékbejelentő megnyitása
18 óra A Holló és a Szelkerék együttes, valamint a Bátaszéki Székely Kórus műsora
23 óra Ünnepélyes sültocsolás

23-án
8 óra Népművészeti vásár megnyitása; vendégfogadó kert megnyitása
9.30 óra Cs. Kiss Ernő kiállításának megnyitása
10 óra Ökörsütés — A szakács első dicsérete; Szelkerék együttes műsora a borudvarban; borászvirtus programja
10., 12., 14., 16 óra Történelmi borvidék bemutatása
10.30 óra A Néptáncfesztivál megnyitása; borverseny értékelése — díjátadás
11 óra Tézene
12 óra Ökörleves tálalása
13 óra Borárverés
15.30 óra Néptáncfesztivál
16 óra Borászvirtus eredményhirdetése
17 óra Kemény Sára és Strack Orsolya, a Felsőnáni Bukovinai Székely Kórus, Kapos zenekar, Pireus zenekar műsora
20 óra Fesztivál gála; szüreti bál

24-én
8 óra Ökörleves tálalása
9 óra A Néptáncfesztivál szakmai tanácskozása
10 óra Fesztiválzenekarok borudvari fellépése
10 és 12 óra Történelmi borvidék bemutatása
11 óra Tézene
15.30—17 óra Szüreti felvonulás
14 órától Gyülekezés
16 óra Borrendek fogadása
16.30—16.50 Menet átthaladása a Garay téren
17 óra Közös tánc a Prométheusz parkban a Néptáncfesztivál eredményhirdetése
17.30 óra Szüreti gála
18 óra Kemény Sára és Strack Orsolya, Pörbölyi Asszonykórus és a Holló együttes műsora
20 óra Borudvar zárása

Szabad Európa Rádió keddi műsor

6.00: Kezdődik a nap. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: Az élet megy tovább. 9.40: Történelmünk útja. 10.00: Hírek. 10.10: Periszkóp. 10.40: Figyelő. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó, hírek. 12.10: Földközben. 12.40: Nyugati folyóiratszemle. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.30: Kelet-európai szemle. 13.50: Magyar lapokból idézünk. 14.00: Hírek. 14.10: Periszkóp. 14.40: Figyelő. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni revü. 16.00: Hírek. 16.10: Autórádió. 16.40: Hobby. 16.50: Párizsi magyar

figyelő. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Kelet-európai szemle. 18.50: Magyar lapokból idézünk. 19.00: Hírek.

19.10: Emberek, művek, események. 19.40: A technika világa. 20.00: Hírek. 20.40: Könyvismertető sorozat. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Forgószínpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: Az élet megy tovább. 23.00: Hírek. 23.10: Emberek, művek, események. 23.40: A technika világa. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Könyvismertető sorozat. 0.45: Műsorzárás.

GYROS

Delet harangoznak. Egy idős hölgy tétován lép be a Rákóczi úti kisvendéglőbe. Szabad hely nincs, a pult mellett áll meg, tanulmányozza a falra függesztett étlapot.

A pincérmő a pult mögött serénykedik. Kávét tölt a presszó-gépbe, italt mér, pénzt számol. Fél szemmel odasandít az új vendégre. Szürkekabátos, szürkekalapos öreg néni. Valószínű, kisnyugdíjas. Majd szól, ha akar.

— Tessék mondani, mi az ott? — érdeklődik az idős hölgy, s közben rábök a grillen körbe-körbeforgó hússzeletekre.

— Ötven forint tíz dekája — veti oda a pincérmő.

— Kérem, tessék mondani, mi az, ami ott sült! — próbálkozik újra.

— Már mondtam, ötven forint tíz dekája, és hús.

— Azt én is látom, hogy hús, csak gondoltam, valamilyen specialitás.

— Gyros. Különbőféle fűszerek vannak rajta.

Az idős hölgy éhes, hát rendel. Láthatólag nehezen csúsztatja a falat. Emlékezetes ebéd.

(Történet mindez a Balett Intézet tolmácsával, aki idelátogatott barátaihoz Pécsre, s ezt a helyet ajánlották neki. S történik hasonló nap mint nap másfél millió kisnyugdíjossal.)

Cseke Hajnalka

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Gátszakadás. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.00—11.00: Napközben. 11.05: Postabontás. 11.31: Tersánszky Józsi Jenő ismeretlen naplója. 12.45: Világhírlap. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Poggvász. 14.35: Dzsesszmelódiák. 15.00: „Ezredforduló”. A Rádiószínház Dokumentumműhelyének műsora. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Szíriusz kapitány és a titokzatos robot. 16.39: Muzsikáló természet. 16.44: Együtt olvastuk... 17.00: Hová helyezkedhetek el? Riport. 18.05: Látuk, hallottuk, olvastuk. 19.15: Sportvilág. 19.30: Hol volt, hol nem volt... 19.40: Mazaroff Mária Pászti Miklós népdalfeldolgozásaiából énekel. 19.50: Beszélni nehéz.

Az urh-sávon:

20.00—22.30: Sport. Közvetítés az FTC — Haka Volkeakosken KEK, valamint a Hibernian — Videoton UEFA Kupa labadarúgó mérkőzések második félidőjéről.

Csak középhullámon:

20.00: Hangerő. 20.30: Richard Strauss művészete. 21.19: Az Ifjú-sági Rádió bemutatója. 22.00: Hírvilág. 22.30: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. kb. 23.40: Operaáriák. 0.15—4.20: Éjfél után.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Rivaldafényben. 9.05: Társalgó. 10.05: „A dalban élek” Zenés beszélgetés Gianni Morandival. 11.05: Veszélyben. 11.40: Ki kopog? 12.10: Asztali muzsika. 13.05: Popzene sztereóban. 14.00: „Csodaszert menedzseltem Magyarországon”. 14.50: Ugyanaz többször... 15.05: Csúcsforgalom. 17.05: Tárcsázz! 17.30: Segíthetünk? 18.30: Pop-regiszer. 19.05: Talpalávaló. 19.23: Muzsikusok tánc. 19.30: Daráló. 20.00: Különös bolygó, avagy: da capo al Fine... 21.05: Szennvedélybetegségek gyógyítása — mikrocsoportban. 21.15: Operetthistóriák. 22.20: A régi magyar irodalomról. 23.10: Sporthíradó. 23.20—0.14: Zeneközben a hallgató. 0.15—4.20: Éjfél után.

BARTÓK RÁDIÓ

9.08: Nagy siker volt! 10.08: Bemutatjuk új felvételeinket. 10.30: Ég és föld között. 11.00: Barokk muzsika. 11.45: Országok, tájak népzeneje. 12.05: Zenekari muzsika. 13.00: Fata Morgana. Epizódok és alakok Mihajlo Kocjubinszkij műveiből. 13.30: Együttműködés az alaputatásban. 14.00: A Magyar Rádió és Televízió énekkara énekel. 14.34: Így látam Kodályt. 15.00: Zenekari muzsika. 16.05: Titus. 17.05: Láng István műveiből. 17.48: III. Nemzetközi Kamarakórus Fesztivál. 18.30: A Magyar Rádió szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsora. 19.05: A Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora. 19.35: A Bartók vonóségyes játszik. 20.30: Dal. Pierre de Ronsard versei. 20.35: Gitármania. Paull Gilbert felvételeiből. 21.00: Műemlékvédelem — Észak-Magyarországon. 21.20: Szimfonikus zene. 22.30: Dzsesszarchívum. 23.00: Emberi dolgok. Korányi Tamás műsora.

TV1

8.50: Tévétorna nyugdíjasoknak. 8.55: Képujság. 9.00: A tancos. Angol filmsorozat. 9.50: Telelottó. 10.00: Panoráma. 10.45: Mozgató. 10.50: Képujság. 17.05: Hírek. 17.10: Pannon Krónika. 17.20: Hírek német nyelven. 17.25: A pécsi körzeti stúdió német nyelvű nemzetiségi magazinja. 17.25: Szám-adás. 18.10: RTV Közönségszolgálat. 18.15: Nők a pult mögött. Cseh-szlovák tévéfilmsorozat. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: A korona ékköve. Angol tévéfilmsorozat. 20.55: Reklám. 21.00: Stúdió '89. 21.45: Menekülés az életbe. Dokumentumfilmsorozat. 22.25: Híradó 3.

TV2

17.00: Képujság. 17.15: TV2. 17.45: BUMM!!! 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.48: TV2. 19.00: Az életmentő. NSZK film. 19.55: TV2. 21.00: Híradó 2.

21.20: TV2. 21.30: Rendezte: Marton Frigyes... Önéletrajz-közéletrajz-kabaré. 22.20: Halló, halló. kb. 22.50: TV2.

SKY CHANNEL

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Sullivanék. Filmsorozat. 11.30: Sky-krónika. 12.30: Gondfórum. 13.00: Egy másik világ. Amerikai filmsorozat. 13.55: Közkórház. Filmsorozat. 14.50: Változó világ. Filmsorozat. 15.45: Szerelemi. Filmsorozat. 16.15: Fiatal orvosok. Filmsorozat. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport.

SUPER CHANNEL

7.00: Hírek. 7.05: Időjárás. 7.09: Üzleti hírek. 7.30: Hírek, időjárás. 7.39: Üzleti hírek. 8.00: Időjárás. 8.02: Egyveleg. 15.30: Nino Firetto zenés műsora. 16.30: Forró drót. 18.30: Európa rockja. 19.30: The Lloyd Bridges Show. Filmsorozat. 20.00: Sport. Ma: Európai biliárd. 21.50: Világhíradó. 22.00: Sport. Amerikai profi kosárlabda. 23.00: Egyveleg. 0.00: Hírek, időjárás. Egyveleg.

TV5

16.05: Hírek. 16.10: Új Világ. 17.10: Esély a daloknak. 17.30: Konyhatűkök. 18.00: Számok és betűk. 18.30: Pihenőidő. 19.00: Horgász-vadász magazin. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillagok papiros. 20.00: Jelenidő. 21.55: Sport hírek. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás. 22.30: Keddi kalendárium. 23.50: Kerület. 0.20: Pyrénées Pirineos. Gazdasági és kulturális szemle. 1.00: Műsorzárás.

SATI

6.00: Jó reggelt a SAT1-gyell 9.00: Hírek, időjárás. 9.05: Műsorlevezetés. 9.10: Lassie. Kalandfilmsorozat. 9.35: Pixi az égi kukkufészkekben. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Közkórház. 10.50: Háztartási ötletek! 11.00: Hírek, időjárás. 11.05: Az Arlberg-expressz. Osztórák bűnügyi film. 13.00:

Tévébörze. 14.00: Horoszkóp, műsorelőzetes. 14.05: Kimba, a fehér oroszlán. Rajzfilmsorozat. 14.30: Lassie. Kalandfilmsorozat. 14.55: Az aranylövés. 15.05: Közkórház. 15.50: Ötletek természetbarátoknak. 16.00: Josh. Westersorozat. 16.25: Az aranylövés. 16.35: Bonanza. Westersorozat. 17.35: Hírek, időjárás. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Bumper körlete. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Cannon. Krimisorozat. 20.25: Időjárás. 20.30: Különleges osztag. Krimisorozat. 21.25: Hírek. 21.30: A büszke lázadó. Amerikai western. 22.00: Hírek, sport, időjárás. 23.30: Nulla órákor bezárul a csapda. NSZK bűnügyi film. 0.55: Műsorelőzetes.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Gyermekműsor. 9.00: Iskolai program. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolai program. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották — nézzék! 15.10: Hírek. 15.15: Rádásprogram. Éjszakai műsor ism. 16.30: Magyar híradó. 17.15: Tv-napló I. 17.35: Gyermekműsor. 18.05: Számok és betűk. 18.25: Tudományos kihívás. 19.10: Időjárás. 19.13: Hírek külföldi turisták számára. 19.18: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Lotóhúzás. 20.05: A nagy autóbussz. Amerikai játékfilm. 21.40: Tv-napló III. 22.00: Kapcsolódás magazin. 23.30: Hírek külföldi turisták számára. 23.35: Rádásprogram. Éjszakai műsor. 1.35: Hírek. 1.40: Műsorelőzetes.

2. műsor: 19.30: Tv-napló. 20.00: Balett-műsor. 20.45: Hírek. 20.52: Időjárás. 20.55: A második világháború. Dokumentumsorozat. 21.40: Szórakoztató kedd. 23.10: Műsorelőzetes.

A Sky Channel, a Super Channel, a TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

**KEDVEZMÉNYES
ÉRTÉKESÍTÉSI
AKCIÓ**

szeptember 12-től

**Burgonya és vöröshagyma 8,— Ft/kg
Fejeskáposzta 5,— Ft/kg**

Árukiadás a burgonyatárolónál!

**Munkanapokon: 7—18 óráig
Szombaton: 7—13 óráig**

Amíg a készlet tart!

APRÓHIRDETÉS

Tizenhét éves kereskedelmi és vendéglátóipari gyakorlattal rendelkező, érettségizett férfi üzletkötői állást vállal. Ajánlatokat „Saját gépkocsi” jellegre a Dátum szerkesztőségébe kér.

Szabad kapacitással rendelkező ács-kisiparos munkát vállalna. Ajánlatokat a (72) 18-907 telefonon esti órákban várak.

9 éves Wartburg lejárt műszaki-olcsó áron eladó. Érdeklődni: a (75) 37-060 telefonszámon lehet.

Két és félszobás lakás eladó. Szekszárd, Arany J. u. 6. IV. emelet, Sajtó. Érdeklődni: 13-577-es telefonszámon.

Eladó Pécs, belvárosi két szoba, hálófülkés, 1. emeleti, gázfűtéses, 57 m²-es öröklakás. Megtekinthető: naponta 8—9 óráig: Petőfi u. 41. Bedő

Zweigelt és kékfrankos szőlő eladó. Bátaszék, Lajvér u. 18/b. Telefon: Bába 426.

Felsőfokú gépész végzettséggel, vezetői gyakorlattal állást vállaltatnék. „Sokoldalú” jellegre a kiadóba.

Blogillszta szerződéssel, díjmentes technológiával, szállítással eladó. Ár: megegyezés szerint. Érdeklődni: Bajkai Ferenc, Bonyhád, Benczúr u. 40.

150 m²-es családi ház gázfűtéses (padlófűtés) szuterémmal, garázzsal, pincével, beépített tetőtérrel eladó. Érdeklődni: Bajkai Ferenc, Bonyhád, Benczúr u. 40.

Kertes családi ház, 3 szoba, összkomfortos és garázs eladó. Hosszúhetény, Máltető u. 3.

Eladó Pécs, Ifjúság u. 7/a. alatti, tehermentes, 35 m²-es szövetkezeti lakás. Érdeklődni: a házmnesternél.

Blogillszta szerződéssel eladó, előnyös feltételekkel. Ajánlatokat: Balassagyarmat—Ipolyszög, Halász u. 19. (Nógrád megye)

A Babits Kiadó jó helyesírású gépirót keres teljesítményberezéssel, mellékfoglalkozásban. Érdeklődni: a (74) 16-277-es telefonon lehet.

Hirdetését telefonon is feladhatja

Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Domóvár (74)	66-779
Paks (75)	11-173
Tolna (74)	40-476
Gerjen (75)	37-060

**HIRDESSEN
POSTAI
FELADÁSSAL!**

Kedves Olvasó! Ha kitölti ezt a szelvényt, borítékba teszi és feladja címünkre:

**DÁTUM RT. 7100 Szekszárd,
Bajcsy-Zsilinszky u. 7.**

három napon belül olvashatja hirdetését (fizetés utólag, kiküldött csekkünkön).

Megrendelő neve:

Címe:

Megjelenés napja:

Hirdetés szövege:

**Lapunk előfizetőinek
apróhirdetéseit**

díjtalanul

közöljük

D Á T U M

**„FELHÖTLEN AZ ÁLMA,
OLCSÓ
ÁGYNEMŰGARNITÚRÁNKBAN”
ÁGYNEMŰVÁSÁR!
szeptember 12—16-ig**

Métersztályunk ajánlata:

— 100% pamut ágyneműgarnitúra	636,— Ft helyett	500,— Ft
— Műszálas ágyneműgarnitúra	809,— Ft helyett	680,— Ft
— Műszál ágyneműgarnitúra	546,— Ft helyett	390,— Ft

AMÍG A KÉSZLET TART!

**Akció... Akció... KONFEKCIÓ AKCIÓ!
szeptember 12—16-ig**

— Férfi farmerdzseki	2110,— Ft helyett	1480,— Ft
	2830,— Ft helyett	1980,— Ft
— Bakfis farmerkabát	2390,— Ft helyett	1670,— Ft
— Gyermekek farmerdzseki	1110,— Ft helyett	776,— Ft
	1170,— Ft helyett	818,— Ft
	1060,— Ft helyett	741,— Ft

BENNÜNK NEM FOG CSALÓDNI!

**Dátum Lap- és
Könyvkiadó
ajánlata!**

**V. Horváth Mária:
Vadászsákmány — nemcsak vadászoknak**

- Politika és vadászat? —
 - Vadászerkölc és vadászerkölcstelenség? —
 - Volt-e helyenként jog— és törvénytíprás? —
 - Kik vadásztak? —
 - Mire és hogyan? —
 - Kik nem vadásztak? —
 - Hatalom és sport? —
 - Természetvédelmi horror? —
 - Kor-körkép és kórkörkép. —
- Persze, sok-sok feddhetetlen vadással találkozhatnak.

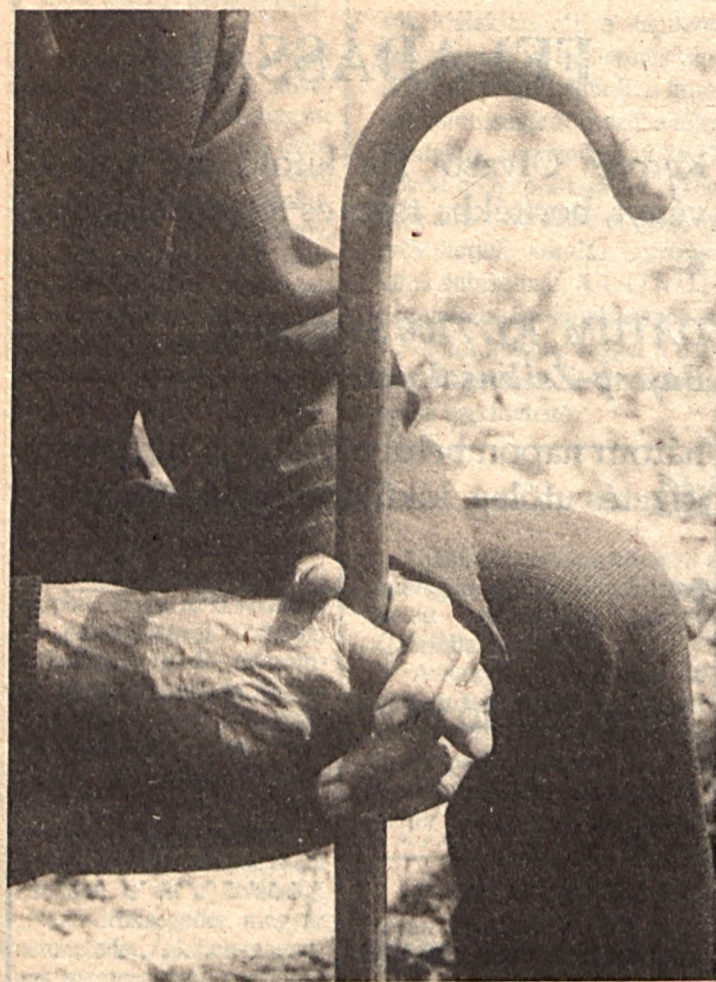
A Dátum című szabadelvű napilap olvasói már megismerkedhettek a sorozattal. A szeptember végén megjelenő könyv még közzé nem tett riportokat és véleményeket is tartalmaz.

Postai utánvétellel küldjük megrendelőinknek.

Ára: 58,— Ft

Megrendelhető:

Dátum Lap- és Könyvkiadó,
7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7.

Ősziidőben

fénykép: Kapfinger

Ború is, derű is

Kedden nyugaton, délnyugaton várható az erősen felhős idő, esők, záporok alakulnak ki, északkeleten pedig több órán keresztül süt majd a nap. Hajnalra az ország nagy részén ismét erősen páras lesz a levegő, foltokban köd képződik. Kedden északkeleten és délnyugaton megélelni a légmozgás. Hajnalban 10, délután 20 fok körül alakul a hőmérséklet.

Mi a magyarok istene?

Még mielőtt bármit írnék, meg kell magyaráznom, miért kisbeteve szerepel, amit sokan nagybetűvel írnak. Az isten ez esetben nem tulajdonnév, s a nálam sokkal hivatottabb Ipolyi Arnold is így használja Magyar mythológiájában: nyugodjunk tehát bele. Arról már nem is érdemes beszélni, hogy amikor különböző (pl. intenzív testi) kapcsolatokra ösztönzik, talán célszerűbb is nem egyéníteni őt...

Régi, bölcs szólásainkban gyakorta előfordul: *él még a magyarok istene, megemlegeted a magyarok istenét, nem rövidült a keze a magyarok istenének. Már ebből is sok kiderül igazságtévedő hajlamról, de vajon tudhatunk-e többet róla? „Ott áll a harcban is a hadat intéző, segítő, védő isten, csatában a vezérekkel van, és győzelmet ad népének” — olvashatjuk Anonimusnál. Így már minden érthető. A baj csupán az, hogy legalább kétféleképpen. Mert, ha a vezérekkel együtt, őket segítve vlv és segít, így is érthető, de úgy is, hogy ellenük hadakozva ad a népnek igazat. (Igazán dialektikus megoldásnak kínálkozik, ha egyszerre mindkettőre képes.)*

Egyetlen bizonyosság: a népek mindenképpen igaza van. Gondolom, ha más népeknek nincs is saját, külön szólásokban emlegetett istenük, azért nem árt, ha igazuk van. Mert akkor már nemcsak a nappal fordul elő, meg az NDK állampolgárral, hogy Keleten kel és Nyugaton nyugszik. Az persze megint más kérdés, hogy otthonmaradott, illetve otthon maradt politikusaik elhíresztelték: *fejpenzt, ezer nyugatnémet márkát kapunk egy-egy távozóért. Lehet, hogy összekevernek bennünket Romániával? Ők ugyanis valóban kapnak, s ezért járja a vicc odaát: — Tudod, miért olyan szépek a bándái lányok? — Nem. — Hát azért, mert exportra készülnek...*

Kétségtelen, jól jönne, mondjuk 60 ezerszer 1000 márka, de ennyire szegények sosem leszünk. Úgy is fogalmazhatnánk: *nem a pénz a magyarok istene, ugyanis nem szeretik, mert inflálódik, és legkevésbé sem ad győzelmet a népnek, ahogy pedig illenék.*

Az öntudatnak ez a magyar foka, amikor hisznek abban, választott nép tagjai, összekapcsolódik egy másik elemmel is: a haza, Pannónia, az Ígéret földje. Manapság, főleg az NDK-sok számára, legalább annyira az, mint honunk polgárainak. Ők talán azt hiszik, hogy valóban küzd vezérekkel érdekükben, hiszen ők is nép, hozzánk, hazánkba betérő nemzet, akiket már Szent István is szívesen fogadott volna, ha történetesen akkor érkeznek.

Baj mindössze azokkal van, akik itt maradnak. Természetesen nem az NDK-sokkal, mert ők előbb-utóbb elmennek, hanem velünk, magyarokkal. Egy idő óta ugyanis az a furcsa érzésünk, hogy nem az Ígéret, hanem csupán az Ígéretések földjén élünk, még ha a magyarok istenével együtt is...

Tóttós Gábor

Holnapi számunkból megtudhatják, hogyan lehet a munkás munkahelyének tulajdonosa is

Szépen magyarul — szépen emberül

„Szólj! s ki vagy elmondom”

Nem lehet közömbös beszédkulturánk eltorzulását nap mint nap tapasztalni. Mint arról már lapunk is beszámolt, ez év tavaszán megalakult az Anyanyelv- és Szóhasználati Szövetség. Arról viszont már kevesebben tudnak, hogy ez az országos szervezet vállalta fel az eddig „Szépen magyarul — szépen emberül” mozgalom néven nagy népszerűségre szert tett anyanyelvmentési törekvéseket. A mozgalom teljességét egyébként az jelenti majd, ha az anyanyelv- és szóhasználati körök mellett működik a „honismereti és -szépítő, környezet- és egészségvédők köre is.” — olvashatjuk Kállai Eszter tanár körleveleiben, amit igen sok iskolához eljuttatott.

Örvendetes, hogy törekvéseik eddig is a honban élők nyelvi jobbítása mellett — a külföldön élő magyarok nyelvi

Bayer Béla

„KETTÉVÁLT VÖRÖSTENGER”

Magyarország mégis rés, nem bástya?!

folytatás az 1. oldalról

Menekültáradat az éjszakában címmel a Corriere della Sera és a legtöbb olasz lap első oldalán számol be a vasárnapi döntésről, egyedül a kommunista L'Unita közli csupán belső oldalain az eseményt.

A TASZSZ szovjet hírlgynökség kommentár nélkül, tárgyiszűren közli a magyar kormány döntését.

Az AP amerikai hírlgynökség szerint ez a lépés a legnagyobb méretű keletnémet kivándorlási hullámnak nyitott szabad utat a berlini fal 1961-es megépítése óta. Magyarország — miközben nyugatnémet pénzügyi támogatásra tart igényt, hogy életet lehessen haldozó gazdaságába — az első olyan Varsói Szerződésbeli ország lett, amely egy NATO-ország mellé áll, és engedi Nyugatra menekülni egyik kommunista szövetségének polgárait.

Az éjjeli utáni első három órában ezerkétszáz keletnémet hagyta el Magyarországot a hegyeshalom-nickelsdorfi közúti határátelőhelyen. Az osztrák területre gépkocsival érkezők száz márká értékű benzinjegyet, autóstérképet és élelmet kapnak. Hajnali becslések sze-

rint mintegy tízezer keletnémet áttelepülőre számítanak az NSZK-ban.

Horn Gyula magyar külügyminiszter az ORF osztrák állami rádió- és televíziós adott interjújában — a magyar lépés indoklásaként — egyebek közt leszögezte: államközi szerződések nem lehetnek erősebbek a sokoldalú nemzetközi egyezményeknél. Elmondta, hogy a kialakult feszült helyzetből Magyarország számára hetek óta csak hátrányok származtak. Sajnálattal állapította meg, hogy a Varsói Szerződésen belül csak kevés megértés mutatkozik a magyar döntés iránt. Magyarország számára azonban fontos, hogy „a Szovjetunióban is egyre többen gondolkodnak úgy, mint mi” — fűzte hozzá, és leszögezte: Magyarország szuverén módon cselekszik, még akkor is, ha ezzel esetleg nem értenek egyet mások.

*

Helmut Kohl kancellár hét-főn délelőtti pártja 37. kongresszusának megnyitásként megindítónak és felkavarónak nevezte azoknak a keletnémet menekülteknek az érkezését, akik a magyar kormány döntése alapján — óhajuknak megfelelően — Magyarországról kiutazhattak az NSZK-ba.

Ismét köszönetét nyilvánította hazánkknak: — Tudjuk, hogy mivel tartozunk Magyarországnak, amiért lehetővé tette német honfitársaink kiutazását — mondotta. Kohl szívélyesen üdvözölte a menekülteket, de — mint kijelentette — az NSZK senkit sem óhaj felvételére hazájába elhagyására. Ez éppúgy nem lehet egy egyszerű Németország-politika célja, miként hibás lenne az az illúzió is, hogy az emberek beléteződnek helyzetükbe, a szabadság hiányába. Az NDK problémáit csakis ott, magában az NDK-ban lehet megoldani.

Az NSZK támogatja keleti szomszédai reformmozgalmát, ezért számíthatnak segítségére elsősorban a lengyelek és a magyarok. A demokráciához vezető nehéz úton megérdemlik rokonszenvünket — jelentette ki. A lejáratott és idejétmúlt kommunista ideológia övezetében repedeznek a diktatúrák építményei, Kelet- és Délkelet-Európában utat törnek maguknak az általános emberi és szabadságjogok, mind többen fogadják el a szociális piacgazdaság előnyeit. Figyelme érdemlő a Szovjetunió közlekedése az Európai Közösségekhez és a magyarok és a lengyelek reménye az EK-val kapcsolatban.

Gyógyeszközök valutáért

Az OMKER konvertibilis valutáért árusító gyógyászati, orvosi szaküzletet nyitott hét-főn a budapesti Ó utcában. Az áru kínálatban mind a magánpraxist folytató orvosok és fogtechnikusok által keresett anyagok, eszközök és készülékek, mind a lakosság által vásárolt korszerű higiéniai cikkek megtalálhatók. Az új valuta üzletben az átlagosnál magasabb technikai színvonalú márkás termékeket vásárolhatnak az érdeklődők. Az OMKER ezzel megfelelő ellátási hátteret kíván nyújtani a várhatóan megélelni kívánó árszínvonalnál olcsóbban kínálja a márkás termékeket és megteremtették a garanciális szervízt is.

Titokzatos katasztrófa

A Dunán Galatinál vasárnap elsüllyedt román utasszállító hajó katasztrófájáról újabb részleteket eddig nem tettek közzé: hírzárlatot rendeltek el. A Romania Libera szerint a hajón 169 utas és 10 főnyi legénység tartózkodott. A lap 18 személy kimentéséről tájékoztatta, de hozzátesszi, „a mentési munkálatokat folytatják”. Helyszíni információk szerint kirándulókat szállított a hajó, amely egy bolgár vontatóhajóval ütközött össze, és percek alatt elsüllyedt.

Gyökeres változásokat!

A Magyar Radikális Párt Országos Vezetőségének kiáltványa

A Magyar Radikális Párt — amely antikommunista, nemzeti alapon álló, demokratikus mozgalom, és a Jászi Oszkár-féle Radikális Párt utódjának tekinti magát — a következőket akarja.

- Nemzetet végre a népből;
- a szovjet csapatok kivonulását, nagyhatalmaktól független, semleges Magyarországot;
- a munkásorség azonnali és teljes felszámolását;
- pártoktól független rendőrséget, katonaságot, bíróságot, ügyészséget;
- kilépést a KGST-ből;
- szabadságot a vállalkozóknak;
- az MSZMP és szervezetei vagyonának azonnali visszavételét össznémeti tulajdonba;
- pártirányítás helyett azonnali valódi munkástanácsokat vezetőválasztási és prémiumellenőrzési joggal;
- garantált, valódi létminimumot; a magas pártnyugdíjak csökkentését, a kisnyugdíjak felemelését;

- a kereskedelmi monopóliumok megszüntetését;
- állami technológiák és gyártási jogok szabadabbá tételét, megbecsülést a magyar szabadalmaknak;
- a nemzet igényét kielégítő szabad oktatási rendszert, tehetségvédelmet, becsületet a magyar múltnak;
- összmagyar, marxista kategóriák nélküli nemzeti jogállamot;
- le az osztályellenitékkel;
- nemzetet szolgáló államot, államot szolgáló nemzet helyett;
- a gigantomán, posztisztálinista beruházások azonnali leállítását;
- a nemzet hatalmát, a „néphatalommal” való, a nép feletti egyezkedések helyett;
- egyenlő jogokat minden demokratikus pártnak;
- az egyházak és vallási felekezetek teljes szabadságát;
- a KGST és a Szovjetunió fizessen dollárban kártérítést kintlevőségeinkért!

A Magyar Radikális Párt Országos Vezetősége